

GAZDASÁGI LAPOK

7. szám.

Megjelenik minden vasárnap

1909. Február 14.

10.000 kor. óvadék és tisztán %-uális fizetés mellett,

úgy elméleti, mint gyakorlatilag képzett 3, a gazdaság- és műszakra vágó oklevéllel rendelkező, 20 évi gyakorlatból 12 éve, hogy jelenlegi állásában egy 1500 kholdas, iparvállalatokkal kapcsolatos gazdaságban, mint teljhatalmu intéző végzi, úgy az adminisztrációs, tehát az adásvételi ügyletekkel járó teendőket, mint a gazdasági- és gyári üzemeket is, mely felmondatlan állását egy nagyobb uradalmi főtisztí, vagy egy közép, de belterjesen átszervezett, vagy szervezendő gazdaság felelős, tehát teljhatalmu birtokkezelői állással óhajtaná kicserélni, hol eddig szerzett, s a legujabb és biztos sikert garantáló talajmivelési tudását, gyakorlati képzettségét szeretné érvényesíteni, mit bármely talaj- és éghajlati viszonyok mellett biztosít. A múlt évi „OMGE.” által legelső kitüntetésben részesült az üzemtani pálya-munkájával, míg az OMGE által a f. évben kiosztott műtrágyázási versenyen I-ső díjat nyert. Érdeklő birtokosok szives megkeresését elsőrendű referenciák közlése s bővebb felvilágosítások végett „K. Sz. I.” jelige alatt posta Silingyia, postrestant kéri.

Tavaszi trágyázáshoz a

Thomassalakliszt

csillag

védjeggyel

helyesen alkalmazva, minlegelőcsőbb foszforsavas munkákkal és árajánlat-

den növénynek legjobb és trágyája. — Kivánatra szak-tal készségesen szolgál

KALMÁR VILMOS

Budapest, VI., Andrásy-ut 49. sz.

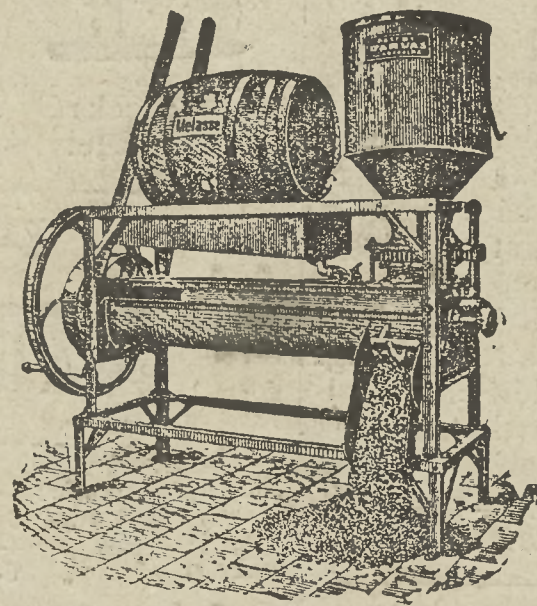
a Thomasphosphatfabriken G. m. b. H., Berlin, magyarországi vezérképviselője.

Óvakodjunk a hamisításoktól és figyeljünk a védjegyre! Minden zsák ólomzárral és tartalomjelzéssel van ellátva!

Magyar bika.

Gróf Almásy Imre úr ő méltósága
pusztapói

uradalmában 12 drb 2 éves magyar fajta tenyészbika eladó. A tenyészet circa 100 éves, számtalan kiállításon kitüntetve, legutóbb a pécsi országos kiállításon az állami arany-érmet nyerte. Posta, vasut, telefon. Puszta-pói. Mondok Sándor, főintéző.

Ne vegyünk MELASSE-keverékeket!

Az egyedül megbízható erőtakar-mány az, melyet a gazda maga állít elő! Ajánljuk a szabadalmazott, automatikusan adagoló, tetszőleges mennyiségben pontosan keverő „Agrikultura” melasse-erőtakar-mány készítő gépeinket kézi vagy hajtóerőre berendezve! 3—4 waggon áru előállításánál a gép ára már megtérül. Melasse, szárított répaszelet, korpatélék, mindenféle műtrágyák, „Agrikultura” org. trágya, enyvtelev csontliszt stb. árusítása.

„Agrikultura” mezőgazdák-ellátó részv.-társ. Iroda és mintatelep: Budapest, V., Zoltán-utca 12. Sürgőnyezim: Oxigen. Telefon: 99-43.

Elsőrendű mennyezet- (stuccatur) és tetőnad eladó

vasuti és vizi szállításra. Ugyanott a nád építkezési czélokra szakszerűen feldolgozható. Bővebb felvilágosítást ad az uradalmi tisztartóság, Écska, Torontálmegye.

Vasuti állomás Nagybecskerek.

CLAYTON & SHUTTLEWORTH

Budapest, Váci-körút 68,

által a legjutányosabb árak mellett ajánlatnak:

Locomobil és gőzcséplőgépek,

szalmakazalozók, járgány-cséplőgépek, lóhere-cséplők, tisztító-rosták, konkolyozók, kaszáló- és aratógépek, szénagyűjtők, boronák,

sorvetőgépek, Planét Jr. kapálók, szecs-kavágók, répavágók, kukoricza-morzsolók, darálók, őrlőmalmok, egytetemes aczél-ekék, 2- és 3-vasu ekék és minden egyéb gazdasági gépek.

A szőlő trágyázása.

Irtá: Ordódy Lajos. — Ára 3 korona. Gyakorlati útmutató arra, hogy miként kell a szőlőket istálló- és mű-kereskedelmi trágyákkal úgy trágyázni, hogy a legjobb terményt a legnagyobb mennyiségben elérhessék. — Megrendelhető a Gazdasági Lapok kiadóhivatalában, Budapest, IV., Múzeum-körút 7.

WEISER J. C.

gazdasági gépgyár és vasöntöde Nagy-Kanizsán.
Malomépitészet. *** Teljes szivattyuművek.

AJÁNlja:

Szabad. rendszerű „Egyetlen” magyar lenvető-gépét 27—43 sorral. Szab. „Zala-Drill” sorvető-gépét. Különleges kukoriczavetőgépeket. Mindennemű gazdasági gépet elsőrangú kivitelben. Szecska-, répavágó- és ekekéseket minta szerint. — Öntvényeket nagyban.

Pályázatokhoz csak bizonyítványmásolatok csatolandók. Eredeti bizonyítványok elvesztéséért a kiadóhivatal nem vállal felelősséget.

KIS HIRDETŐ

Kis hirdetések ára: minden egyes szó 4 fillér, csak oly levelek továbbíthatnak, melyek a szükséges postabélyeggel ellátva küldetnek be.

ZSÁK PONYVA KÖTÉL
POLLÁK SAMUEL SZEGED

Alkalmazást keresők.

Gőzeke-gépész

ajánlkozik nagy uradalmakba. Fiatal, nős, ügyes, megbízható ember több évi gyakorlattal. Tudakozódók forduljanak e lapok kiadóhivatalához 1143. sz. alatt.

Földmivesiskolát

kitünően végzett egyén, 7 évi gyakorlattal, mindegyikétől kitünő bizonyítvánnyal rendelkezik. 32 éves, nős, kiscsaládu, keresztény, mindenben megbízható, józan életű. Márczius 1-re megfelelő állást keres. Címe: Szücs K. Ócsa (Pest m.)

Földmives

s tejjgazdasági szakiskolát kitüntetéssel végzett egyén szerény feltételek mellett állást keres. Megkeresések Cz. J. földmivesiskolai igazgatóhoz, Palicsfürdő intézendők.

Ideiglenes

állást keres 1-1½ évre parcellázás alatt álló birtokon, vagy helyettesítőül, gazdatiszt. Czim: Horváth Béla, Boglár, Somogy m.

Földmivesiskolát

végzett református vallású, 24 éves, 2 évi gyakorlattal bíró nőtlén egyén, megfelelő állást keres, május elsei vagy hamarábbi belépéssel. Czim a kiadóban 605. szám alatt.

Intézői

vagy ehhez hasonló önálló tisztai állást keres azonnali belépésre 31 éves, keresztény gazdatiszt, gazdasági iskolát végzett, gazdatiszti vizsgát tett, 12 éves gyakorlattal, ezidőszert nagy uradalomban 5 éve van alkalmazva. Cime: Dobránszky Imre Zsombolya, Juliamajor.

Könyvelői,

esetleg pincekezelői állást óhajtok elnyerni. Nős vagyok és 12 év óta állandóan egy helyben működöm. A borkészítés összes ágaiban, a legmesszebb menő igényeknek is megfelelek. Eddigi állásomat saját kívánságom folytán hagyom el. Kálmán Manó Nagykanizsa.

Betöltendő állások.

A győri püspökség Szanyi gazdaságában gazdasági

segédtszti állás

betöltendő. Évi járulék 1200 kor. készpénz, egy szobás lakás, 16 méter tűzifa. Gazdasági tanintézetet végzett, róm. kath. vallású, komoly, munkaszerető, az irodai teendőkbén jártas, jóírású egyének bizonyítványmásolataikat, eddigi működésük megjelölésével felszerelt folyamodványukat, melyek visza nem küldetnek, küldjék a jóságkormányzóság czime alatt, Szany, Sopron megye.

Nőtlen

segédtszti-kulesár kerestetik márczius 15-ére. 24 évnél nem fiatalabb, több évi gyakorlattal bírók pályázhatnak. Fizetés havonta 90.— korona, lakás, fűtés és világítás. Anyakönyvi, iskolai és működési bizonyítványok sajátkezü másodlati, melyek vissza nem küldetnek, — a Pozsony-Taksonyi gazdasághoz küldendők. — A tót nyelv tudása ajánlatos.

Gazdasági

összes betöltendő állások közülve vannak a 8 év óta fennálló és minden harmadnap megjelenő Országos Pályázati Közlönyben. Ingyen mutatványszám. József-körut 38.

Gazdasági

ispán, ki a magyar és tót nyelvet szóban és írásban bírja, minden mezőgazdasági ágbán jártas, felvételre kerestetik. Évi fizetés 960 korona, 300 négyszögöl kert, 3 liter tej naponta szabad fűtés és világítás, megfelelő sertés- és baromfitartás. Ajánlatok bizonyítványmásolatokkal, melyek vissza nem küldetnek, Salzberger József földbirtokos, Bars-Simony címre intézendők

Titkár

vagy számtartó kerestetik április 1-ére, esetleg későbbi belépésre. Kivátnatnak mezőgazdasági ismeretek, jó levelezés, mérlegképes könyvelés. Magyar, német nyelvek szóban és írásban teljes jártassága, horvátul némileg kell tudni. Ajánlatok mindkét nyelvben bizonyítványmásolatokat, fizetési igények megjelölésével küldendők Grünwald Lajos nagybirtokos címére Daruvár, Szlavónia

Alerdészi állás.

Báró Nopcsa Elekné ő méltósága ujaradi uradalmában egy alerdészi állás van üresedésben, intelligens 30-40 éves egyének, kik erdő-őri szakiskolát jó sikerrel végeztek, több évi gyakorlattal és a magyar nyelvet szóban és írásban, míg a német és román nyelvet szóban bírják. folyamodványukat bizonyítványmásolatokkal — melyek vissza nem küldetnek. — „Báró Nopcsa Elekné uradalmi központi irodája Ujarad“ címre beküldhetik.

Eredeti felsőinthalai és montavonali tenyész- és tejelő-marhát

közvetit előnyösen ANTON HELL, Imst, Tirol. A piaczi viszonyokról és árjegyzésekről készséggel szolgál felvilágosítással.

20 millió Akáczcsemete

1 éves magonc 1000 drb.
 —15 cm. magas 1-2 m/m erős K 2.—
 15-50 " " 3-7 " " " 8.—
 50-80 " " 4-10 " " " 14.—
 80-120 " " 6-12 " " " 20.—

2 éves magonc 1000 drb.
 —50 cm. magas 1-5 m/m erős K 14.—
 50-80 " " 4-8 " " " 16.—

3 éves magonc 1000 drb.
 50-100 cm. magas 3-8 m/m erős K 22.—
 100-150 " " 7-14 " " " 30.—
 150-200 " " 10-18 " " " 40.—
 200-250 " " 15-25 " " " 50.—

2 és 3 éves iskolázott 1000 drb 22-65 Kr.
5 millió GLAEDITIA
 1, 2 és 3 éves magonc 1000 drb 6-20 K.
 2 és 3 éves iskolázott 1000 drb 22-65 K.
2 millió alma és körtevadonc
 1 és 2 éves 1000 drb 10-50 Korona.
 Továbbá erdei- és sövényesemeték, gyümölcs, dísz- és sorfák minden kelendő minőségben. Képes árjegyzék kívánatra ingyen.

Gróf Batthyány Zsigmond uradalmi intézsége.
 Csendlak up. Ferenczlak, Vasm.

Legjobb tejkannák
 tejhűtőkés tejjgazdasági eszközök kaphatók
első magyar tejjgazdasági gép- és eszköz-gyár
FUCHS és SCHLICHTER
 Budapest, VI., Jász-utca 7
 ARJEGYZÉK INGYENÉS BÉRMENTVE

Eladó
 a csetei uradalomban:
16 darab egyéves szőke mangalicza kan,
17 darab kétéves tarka üsző.

Tisztartóság.
 Posta, vasut Kéthalom.

Nyulszapuka magot
 kiváló minőségben ajánl és kívánatra szivesen küld mintát Berczeller Márton, Ipolyság.

500 holdas

kitünő homokbirtok Pestmegyében, 370 hold rozsvetéssel, szőlővel, felszereléssel, 100.000 forint. Hat különálló tanyával, szétdarabolható. — Könnyű feltételek. — **Gauzer Ödön, Kalocsa.**

Muraközi hidegvérű (nori) igás tenyészlovak és tenyészmenek

vásárlásánál — direkté a tenyésztektől — és a vásárlkon segédkezésemet felajánlom. Czimem:

Idősb Heinrich Mór
 muraközi lóvásárló ügynöksége
Csáktornya (Muraköz)

törv. bejegyzett cég. Vásárjegyzék ingyen. Megbízható felvilágosítás. Elsőrendű referenciák.
 Sürgőnyezim:
Heinrich senior Csáktornya.

SZŐLŐOLTVÁNY!

Régi szőlők hiányaink pótlására 2 éves gyökerű száza	20 K
Gyökeres fásoltvány	ezre 180 K
" " szépséghibával	" 90 K
" " zöldoltvány	" 160 K
Sima	" 90 K
Gyökeres riparia portalis, vastag	" 32 K
" " 2 éves	" 40 K
Sima riparia portalis, " vastag	" 18 K
" " vékony	" 8 K
Gyökeres hazai nemes vessző	" 30 K
Sima	" 10 K

40 legjobb fajban, teljes jótállással, azon kötelezettséggel, hogyha a küldött anyag meg nem felel, azt visszaveszem s pénzét visszaadom. — **Árjegyzék ingyen.** Le van benne írva a Csodaszőlő, Pozsonyi fehér, Muscat Ottonel, Csabagyöngye. — Hegyi borok eladása.

Székely I. József, Gyöngyös,
 Szent Urbán templom.

Pannonia szálloda

BUDAPEST,
 VIII., Rákóczi-ut 7. sz.

Keltetőtojások

tavaszi szállítására előjegyezhető
Reitter Oszkár
 főkapitány
Nagybecskereken.
 Angliából hozott fajtisztia telivér elsőrendű

Fehér Orpington
Fehér Wyandotte (amerikai kitünő téli tojó)
Sárga Orpington
Óriás pekingi kacsa
 tojások darabja 70 fillér. Törés és rázásmentes, teljesen biztos csomagolás faldobokban ingyen.
Kitüntetések: Arad, Budapest I., Budapest II., Belgrád, Lovrin, Lugos, Nagybecskerek, Pozsony, Pécs, Szófia, Szatmár, Szeged, Szabadka, Temesvár, Veszprém, Wien, Zenta. **Hazai és külföldi legnagyobb és legelső kitüntetések.**
Allami nagy aranyérem.

Eladó

90 hektoliter tavaszbuza, hektoliterje 26.— korona, vevő zsákjaiban, a maroscsapói állomáson feladva. **Maroscsapó, Moza Attila.**

szőlő trágyázása.

Irta: **Ordódy Lajos.**

Ára 3 korona.

Gyakorlati utmutatás arra, hogy miként kell a szőlőket istálló- és mű-kereskedelmi trágyákkal úgy trágyázni, hogy a legjobb eredményt a legnagyobb mennyiségben elérhessük. **Megszerezhető a „Gazdasági Lapok“ kiadóhivatalában**

Budapest, IV., Muzeum-körut 7.

MEGJELENT a KODOLÁNYI-féle 1909. évi Gazdasági Zsebnaptár

49-ik évfolyama a szokott csinos kiállításban, de az eddiginél sokkal bővebb és változatosabb tartalommal.

Ára helyben 2.80 kor. Ajánlott postai szétküldéssel 3.25 K. Utánvétellel küldve 3.45 K.

Megrendelhető a **GAZDASÁGI LAPOK** kiadóhivatalában, Budapest, Muzeum-körut 7.

GAZDASÁGI LAPOK

Alapította KORIZMIOS LÁSZLÓ
1849-ben.

MEZŐGAZDASÁGI HETILAP.

VEZÉRELV: Hozzunk mezei gazdaságunkba helyes arányokat.

<p>ELŐFIZETÉSI FELTÉTELEK:</p> <p>Egész évre . . . . . 16 kor. Fél évre . . . . . 8 Negyed évre. . . . . 4</p>	<p>Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, Múzeum-körút 7. sz.</p> <p>Az „Állattenyésztési és Tejgazdasági Lapok” ingyen mellékletével.</p> <p>A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőséghez, az előfizetési és hirdetési pénzek a kiadóhivatalhoz czimzendők.</p>	<p>HIRDETÉSEKET</p> <p>a lap kiadóhivatala vesz fel.</p> <p>Arjegyék ingyen és bérmentve.</p> <p>Hirdetési mellékletek jutányos áron fogadtatnak el.</p>
---	--	---

Az e lapokban foglalt cikkekért minden utánnomási jog fentartva.

Kéziratokat a Szerkesztőség nem ad vissza.

Telefon: 623.

TARTALOM.

	Lap
Szemle. — y.	103
Burgonya műtrágyázási kísérletek 1908. évben. — Grabner Emil	103
Tárca. Levél Californiából — ujságkivágatokban. — Igali Szvetozár	104
Mely esetekben lesz a rétek és legelők fogasolása helyén való? — Gyárfás József	104
Takarmányozási kísérletek aszályos Amerikában. — Schmahl Gottfried	107
Kérdések és feleletek	109
Kérdések: Kukorica vagy cukorcizirok csalamádé ajánlatosabb-e? K. J. — Buza és zab helyett mit adjak tyukjaimnak? L. M.-né. — Takarmánytermelés nyírföldön. S. S. — Marha- és birkalegelő létesítése ugarföldben. K. J.	
Feleletek: A gazdasági cseléd lakása. P. — Lehetősebb területen baromfit nagyban tartani. — X. — Zabtermés fokozása. Mittag Dénes. — Trágyakezelés dombos mezőkön. C.	
Hírek	110
Aprók	111
Hány évig csiraképesek a here és fűmagvak? — Egy új aranka föllépése Olaszországban. — A korai burgonyatermelés Jerseyben.	

SZEMLE.

(Szerencsésen megakadt áradások. — Takarmány- és szalmanyomor. — Pizkos, lesóványodott marha. — A marha áresése az olaszországi piacokon. — Abbahagyják már az olaszok a marhavételet. — Sok az olasz bor, nincs a ki megigya. — A keleti marhavész az európai Törökországban.)

Azt hittük, hogy az a meleg légáram, mely az előző hét végén egész Európán áthatolva először nagy hóeséseket és utána hirtelen olvadási idézett elő, huzamosabb ideig fog tartani. Szerencsére nem így volt. Már e hétnek elején újra beköszöntöttek a kemény fagyok és a hirtelen olvadás és nyomában járó áradások megakadtak. Az Alföldön alig látni havat, — de hogy tovább menjünk, Bajorország is hómentes. Ellenben a hegy és dombvidék még hófehér a mi országunkban. A dombvidékeken csak araszos a hó, de a magasabb hegyeken jóval vastagabb. Meg kell azonban adni azt, hogy az az araszos hó is a dombvidékeken oly kemény, hogy a métermázsás ember is eljárhat a tetején a nélkül, hogy beroppanna alatta. Azt hisszük, hogy a 20-án bekövetkező új hold táján melegebb időnk lesz és hogy ennek nyomában kibontakozunk a télből.

Ideje is már. A takarmány- és szalmanyomor imminens kezd most már lenni. Csak menjenek azok, a kik még ilyet nem láttak, hogy miként vándorol kis és nagy gazda egyik határból a má-

sikba és hogyan rohanják meg ajánlataikkal azokat, a kiknek egy kis szalma vagy takarmány-boglyájuk van. Hallatlan árakat kérnek és kapnak azok, a kiknek módjukban van szalmát, szénát eladni. A szalmaszük vidékeken 5 korona 20 fillér, 6 korona a szalma ára és jó ha van. A takarmány 8—9 kor. métermázsánként. Ezeket látva és gondolkozva fölötte, mégis csak helyes volt azoknak az eljárása, a kik marhafölöslegükön bitang áron is túl adtak, mert most megveszik a marhajukat. Magyarországnak szárazságra hajló éghajlata mellett a marhalétszám tulságos kiterjesztése veszélyes. A nyugoteurópai gazdáknak ideálképe 1 hektár (2830 négyzetöl) 1 számos marha. Természetesen vett abraktakarmányok bősége mellett. Nálunk ezt az arány-számot elérni kész lehetetlenség. Örülhetünk, ha 3 hektáron tudunk egy számos marhát eltartani egész éven át. Érdekes, hogy az osztrákok Galiczia és Németországból importáltak tömérdek szalmát és ezzel segítettek a bajukon.

Ennek a takarmány és szalmaszükségnek természetes következménye az, hogy a lehető legszűkebben juttatnak belőle az állatoknak. Soha annyi ganajnadragos marhát, mint az idén. Nem is csoda! A pusztá földön fekszik. Hiszen a szalma szecsának sem elég! Aztán, ha az idén valaki a csontváztant akarja megtanulni, arra is van bő módja. Iszonyuan kiéhezve jönnek állataink a tavaszba. Kellner, Wolf, Kühn takarmányozási receptjeire a magyar állattartó gazda az idén csak keserűen mosolyog, mint a szegény török, a mikor a háboru után az orosz azt követelte tőle, hogy fizessen 5 milliárdot. Egy külön koplalási takarmányzástant kellene kitalálni. Ezt már elejétől végig 6-szor is elolvasnák gazdáink. De csak már a hó elmenne, hogy erdei lombot lehetne gereblyézni az erdős vidékeken. A gazdák ugy okoskodnak, hogy tavaszra a jó marhának nagy árának kell lennie. Vajjon be válik-e számításuk? A mostani hizottmarha-piaczok az olcsóság jegyében tartatnak meg. Németország nagyon lanyha. Bécs tovább is nagyon lanyha. Csak a hizott sertésárak tartják magukat. Az olaszok pedig alkalmasint abba hagyják most már a növendékmarha vásárlásokat.

Tudjuk, hogy az olaszok temérdek marhát exportáltak tőlünk. Bizonyára azzal a reménységgel tették, hogy jó áron adnak tul rajtok és a nyereséget bekasszálják. Az olasz termelők most arra a kellemetlen meglepetésre ébredtek, hogy nincs kelendőse a marháknak piaczaikon. A kellemetlen fordulat oka a szerb husbehozatal. Olasz nagykereskedők Szerbiában nagy mennyiségű állatot vettek élve és Salonikin és Génuan át szállították a jelentősebb piacokra, főleg Milanoba, Torinoba. Az ökör ára Milanoban 82—108 lira, élősúly mázsánként. A sertés kivitel

Szerbiából nem sikerült Olaszországba. Tömérdek sertés hull el a hajózás alatt a sertésvészttől befertőzött hajófenekében. A szerb kivitel tehát nemcsak Magyarországra, hanem Olaszországra is káros.

Az olaszoknak a messinai rémes csapásoknál még más bajuk is van. Ez a tultermelés a borban. Olaszország minden lakosára, a mely 34 millió, egy-egy hektoliter bor fogyasztás esik. Tehát fogyasztása 34 millió hektoliter. Az export maximuma 2 és fél millió hektoliter. A termés pedig 1901-ben 44.180,000 hl., 1902-ben 41.440,000 hl., 1903-ban 35.100,000 hl., 1904-ben 40.878,000 hl., 1905-ben 29 289,230 hl., 1906-ban 29.783,647 hl. és 1907-ben 54 millió hektoliter. Ezen termés átlag messze felülmúlja a fogyasztást. Mit tegyennek a fölösleggel? A kormány erősen leszállította a borszeszadót arra ösztönözve a termelőket, hogy borukat szeszé főzzék ki. Leszállították a bornak vasuti viteldíját. Elhatározták, hogy a borhamisítási törvényt szigorubban fogják végrehajtani. Ezek azonban nem elégségesek a baj megszüntetésére. A bor ára 30—40 liráról 12—15 lirára süllyedt. A legszükségesebb az, hogy kiirtsák a szőlőket ott, a hová nem valók. A 4 millió hektár szőlőből legalább 1 milliót ki kell irtani. Sok a jóból az is baj!

Ámde térjünk ismét vissza a marhakérdésre. Osztrák lapokat az a hir járja be, hogy törökországban dúl a marhapestis és minthogy Európai Törökország, Bulgária Szerbia és Bosznia között ellenőrizhetetlen erős marhaforgalom van, de Románia sincs ez alól kivéve, nagy a veszedelem annak, hogy ezt a rettenetes bajt hozzánk behurcolják. No még csak ez kellene. Még ez van hátra. Az osztrákok éberlelkű agráriusa, Hohenblum lovag máris hallatja szavát és védőrendszabályokat sürget. Igaza is van. A veszedelem csaknem a tőszomszédságunkban van és egy-kettőre határainkon belül lehet.

Burgonya műtrágyázási kísérletek 1908. évben.

Az újabb betegségek miatt a burgonya termelésénél a műtrágyáknak fokozottabb jelentőségük van, mert olyan gazdaságok, a melyekben ezideig még nincsen eres rothadás (gyűrűs betegség), vagy levélfodrosodás nem szereshetnek be újabb fajtaikat, miután ebben a betegségek behurcolásának veszedelme rejlik és így a burgonya termelésének növelése ilyen helyen csak a mivelés tökéletesítése és az erős trágyázás útján lehetséges.

Az orsz. m. kir. növénytermelési kísérleti állomás ez irányú kísérleteivel már régóta kimutatta, hogy a műtrágyák használatával a burgonya termését nagyon hasznothajtóan fokozhatjuk, de

MAGYAR

Gazdasági és kerti

MEZŐGAZDÁK

MAGVAK

SZÖVETKEZETE

legjobb beszerzési forrása

mint sok másban, nálunk ezen a téren is lassu haladás és azért 1908. évben az állomás kétféle burgonyaműtrágyázási kísérletet végzett.

Az egyik kísérlet célja az volt, hogy a régebbi tapasztalatokat általánosítsa és ezen célból nagyobbára homoki gazdaságokban, — melyekben leginkább szükség van trágyára, — olyan kísérlet végeztetett, melynél az eddigi tapasztalatok szerint leginkább bevált trágyázás alkalmaztatott. Ezen helyeken a trágyázott parcella 200 kg. szuperfoszfátot, 80 kg. chilisalétramot és 66 kg. 40%-os kálitrágyát kapott. A második kísérlet célja az volt, hogy a csontlisztet a szuperfoszfáttal összehasonlítsa és ezen célból kat. holdra számítva az egyik trágyázott parcella 150 kg. szuperfoszfátot, 70 kg. kénsavas ammoniakot és 60 kg. 40%-os kálitrágyát, a másik ugyanilyen trágyázást, de a szuperfoszfát helyett 62,5 kg. csontlisztet kapott. Miután a csontliszt foszforsava lassabban oldódik, ezen csontliszt trágyázásban másfélszer annyi foszforsav adatott, mint a szuperfoszfátban, de egyébként a két trágyázott parcellán a burgonya teljesen azonos viszonyok között volt.

Mint két trágyázás hatása legalább is két évre terjed, de mint az alábbi termésteblék mutatják, néhány eset kivételével, a burgonya a trágyázott parcellákon a mult évi tartós szárazság daczára legtöbb helyen olyan termést adott, hogy a trágyázás már az első évben jövedelmező volt.

Azt, hogy milyen viszonyok között lehet a műtrágyák használata hasznosító leginkább az befolyásolja, hogy mikor kapott a terület utóljára istállótrágyát, azért a műtrágyás parcellák termésteblékeit a szerint csoportosítom.

1907. 1906. 1905. 1904. 1903. 1901. 1900. ismeretlen
évben istállótrágyázott területen 1 kat. holdon a gumótermés *többlet* volt kilogramm

200 kg. szuperfoszfát, 80 kg. chilisalétr., 66 kg. 40%-os kálitrágya után:

36	7302	384	—	383	880	994	2150
—	124	46	—	—	—	—	1944
—	2096	1066	—	—	—	—	—
—	1208	—	—	—	—	—	—
—	1040	—	—	—	—	—	—
—	533	—	—	—	—	—	—

1907. 1906. 1905. 1904. 1903. 1901. 1900. ismeretlen
150 kg. szuperfoszfát, 70 kg. kénsavas ammoniak, 60 kg. 40%-os kalitr. után:

356	1020	1000	600	2704	—	—	1800
—	2970	2700	—	—	—	—	—
—	2010	1604	—	—	—	—	—
—	66	1440	—	—	—	—	—
—	1100	306	—	—	—	—	—

62,5 kg. csontliszt, 70 kg. kénsavas ammoniak, 60 kg. 40%-os kalitr. után:

480	2200	200	1600	1300	—	—	120
—	120	2060	—	—	—	—	—
—	2950	1464	—	—	—	—	—
—	2060	400	—	—	—	—	—
—	688	—	—	—	—	—	—
—	720	—	—	—	—	—	—
—	1924	—	—	—	—	—	—

Ezen adatokból kitűnik, hogy az előző évben istállótrágyázott területen a műtrágyák használata nem volt jövedelmező, de már ott ahol két év előtt kapott a terület istállótrágyát, legtöbb esetben igen, és éppen úgy a nagyon régen trágyázott területeken is. Hogy a közbeneső trágyázási évekkal bíró gazdaságokban nem volt ilyen nagy a műtrágyák hatása, annak csak az az oka, hogy ezen eljáratokra aránylag kevés adat esik. Mutatják ezen adatok azt is, hogy 200 kg. szuperfoszfáttal — különösen régebben istállótrágyázott területen — sokszor nagyobb termést nyerünk, mint 150 kg. után, de a burgonya alá az utóbbi mennyiség is elegendő, ha a burgonya a többi növényi tápanyagokban sem szenved hiányt.

Kérdéses már most az, hogy a burgonya alá a szuperfoszfát, vagy a csontliszt használata előnyösebb-e?

Ennek eldöntése céljából az adatokat talaj szerint kell csoportosítani, mert a mint ismeretes *Kühn* tapasztalatai szerint a csontliszt hatása leginkább homoktalajokon jut érvényre, tehát ez irányban az alábbi adatesportosítás nyújthat tájékoztatást.

A szuperfoszfátos parcella gumótermése kat. holdanként több, vagy kevesebb volt, mint a csontliszttel trágyázotté kilogrammban:

vályog anyag		vályog		homokos agyag		homok		futó homok	
t a l a j o n									
+	-	+	-	+	-	+	-	+	-
800	260	640	—	4940	1820	260	124	1404	622
1680	—	—	—	1040	50	380	1000	—	2208
—	—	—	—	616	—	—	—	—	—
—	—	—	—	20	—	—	—	—	—
—	—	—	—	1660	—	—	—	—	—

Eszerint a szuperfoszfát termésfokozó hatása még homokos agyagtalajon is fölötte állott a csontliszt hatásának, csak homok és futóhomok területeken versenyzett a csontliszt eredményesen a szuperfoszfáttal. Itt is voltak gazdaságok, ahol a szuperfoszfát sokkal jelentékenyebb mértékben fokozta a termést, mint a csontliszt, de mégis akadtak gazdaságok a hol az utóbbiak hatása érvényesült nagyobb mértékben, ha tehát a csontlisztben 1½ kg. foszforsavat olyan áron vásárolhatunk, mint 1 kg. vízben oldható szuperfoszfát-foszforsavat, akkor homok és futóhomok területeken érdemes a csontlisztet kipróbálni.

Grabner Emil.

Mely esetekben lesz a rétek és legelők fogasolása helyén való?

Előző cikkemben kimutattam, hogy a rétek és legelők fogasolása vagy boronálása nem mindig hat kedvezően, de ennek a józan ész is a megmondhatója: bármilyen vidékre bármely talajra és bármilyen klíma alatt egy és ugyanazon rétkelés nem lehet jó, mert abszolút jó gazdasági művelet nincsen és nem is lehet. Ezért nem helyezkedhetem ama szerzők álláspontjára sem, kik a rétek fogasolását teljesen elvetik¹⁾

¹⁾ Mint dr. Lüdecke breslauer tanár (I. Ill. landw. Ztg. 1906 és a Kulturtechniker c. német szaklapokban megjelent nyilatkozatait). Felette érdekes világot vet a rétek fogasolásáról uralkodó nézetekre és az azok közt uralkodó harcra ama vita, mely Schlesischer Verein für Beförderung der Kulturtechnik (sziléziai egyesület a kulturtechnika előmozdítására) 1907 február havában tartott közgyűlésén a rétek ápolásáról, de elsősorban azoknak eszközökkel való megmunkálásáról folyt. Az egész érdekes vitát itt leközölni, messze vezetne, de azért e cikkem megírásához merítettem belőle. Az egész vita megjelent egyébként a következő német, kitűnő szaklapban: Der Kulturtechniker, Breslau 1907, II. füzet.

TÁRCZA.

Levél Californiából — ujságkivágatokban.

Oakland (San-Francisco mellett) I/15. 1909.

Kedves Barátom!

Tudom, hogy a mint e levelet felbontod s azt látod, hogy californiai levelem csupa angol ujságkivágatok magyarra fordított cumulációja, azt fogod mondani:

„Ejnye ejnye, a mi t. barátunk már teljesen elfelejtette a pennaforogtatást, hogy gondolatait csak angol eredeti dictandó után képes kifejezni?”

Engedd meg azonban, hogy ezen nézeteket kikkorrigáljam? Ha én neked ezt a levelet a mellékelt ujságkivágatok nélkül írom meg, te hajlandó leszel az elmondottakat a költői szabadság virágainak tekinteni s te, sem ujságod olvasói nem fogják elhinni mondókámat. Rám fogjátok, hogy rövid néhány hónap alatt elamerikaisodtam. Humbug Barnum tanait vallom s ezt annál inkább teszitek, mert tudjátok, hogy az én új tanyám igen közel esik Arizonához, mely ország pedig arról híres, hogy igen sok benne a Gila monster (a nyugat egy mérges gyíkja — majd írok róla), meg azt aztán hemzseg ott a művésziesen hazudozó ember. Hát ezt a gyanut elhárítandó magamról, ragasztottam én ide az ujságkivágatokat s rájuk mutatok, mint példának okáért a pesti „Uránia” felolvasója az ő mozgó képeire. Tanuljátok meg édes honfitársaim, hogy egy ország viszonyait leggyorsabban s holmi „fájdalmak” tandíj fizettség nélkül csak úgy lehet megismerni, ha azt *keresztül-kasul* bejárjuk s mentől szorgalmasabban olvassuk el napi s szaklapjait, melyeket aztán alaposan meg is kell érteni.

Ugyám! Sure! Kezdem értekezésem avval, hogy megczáfoljam a hazai sajtó abbéli nyilatkozatait, hogy Amerikában ez idő szerint már nincs munka s ennek következtében ezer meg

ezer szegény, pórul járt magyar, kik New-Yorkban partra értek, szépen elfogyasztották utolsó garasukat, megették a tarisznyájokban hozott pogácsának utolsó morzsáját is s Isten tudja micsoda kinnal, nyomorral, lerongyolódva kerültek ismét vissza Fiuméba. Hát bizony ez „undesirable” elem lehetett, mely különben odahaza is csak éhenkórászodik s se égen, se földön munkát nem talál. A jó munkásnak ide át igen is fényes keletje van, a mint én azt szépen ki is fogom mutatni. Most ennél a passzusnál engem jól meg kell érteni. Én nem vagyok se kivándorlási ügynök, sem semmi néven nevezendő hasznosító a kivándorlásra való biztatással nem élvezek. Viszont nem kívánom a „G. L.” hasábjait arra felhasználni, hogy *lát-szólagos* hazaellenes dolgot proponáljon. Én ha azt mondom, okos és jó dolog a kivándorlás, úgy értem, hogy a japánok teszik. Seregestől jönnek át ide az apró, fürge emberkék. Itt maradnak tíz-tizenöt esztendeig. Testben, lélekben elamerikaisodnak, bukszájokat megtöltik fényes 20 dolláros aranyokkal s szépen visszahajóknak napsütötte országukba. Ennek s csakis ennek az egyszerű manővernek köszönhetik, hogy 19 millió angol négyszög mérföldes kultúrterületükön 45 millió lelket tudnak táplálni s hogy ezen lakosság 30 milliónyi tömege mezőgazdasággal foglalkozik, — hogy Port-Arturt be tudták venni, meg hogy Togo meg tudta semmisíteni az egyesített orosz hadihajó flottát! Van-e még épeszü ember, ki az általam ajánlott kivándorlásban hazaellenes mozgalmat vagy konspirációt lát? Én elhiszem, hogy a keleti államokban czudar, tulvizes viszonyok léteznek. Végre az ottani viszonyokkal nem vagyok ez idő szerint ismerős, de azt jó lélekkel mondhatom, hogy a nem dologrest magyar, ha nyugat felé való vándorlásában *Kansas City*-ig elér, hazaküldheti pénzét s megavasodott hazai szalonájára sem szorul rá, mert ha csak a waggon ablakán néz ki, az állomások perronján nagy fekete táblákat lát — akkorákat, mint a mi iskolai táblánk s krétával arasztos betűkkel rá van írva, hogy ez a hely, ez a társaság ennyi

meg annyi száz munkást keres. Fizettsége 1—3 dollár naponta.

A lista végén sehol sem hiányzik az epilóg: „*Skilled laborer wanted*” (képzett munkás lesz felfogadva). Magától értetődik, hogy annak, ki ezen munkaaajánlatból hasznos akar meríteni, legalább is *olva-ni* kell tudni angolul — mert e nélkül, figyelem nélkül haladna el még oly „notice” (jelentés) mellett is, melyben neki ajánlják a Begum millióit. Ha aztán oly kitartó a vándor magyar, hogy a 3290 angol mérföldes utat járta végig — (Californiaig tudott eljönni, azt fogja látni, hogy *Bakersfield* állomásától kezdve (Santafé vasut vonal) csodálatos változás esett klímába, vegetációba, emberformába — mindenbe. Bár ha fagyott is Arizonában — itt mosolygó tavaszi napra ébredt — decemberben! A sok csuf Cactus (*Cereus Giganteus*), meg a New-Mexikóban látott *Cereus Sahuaro* helyett, melyeket a jó Isten csak rossz kedvében teremthetett (The Lord made a mistake . . .) csupa pálmákat, óriási Wellingtoneákat, virágzó liliumokat, meg rózsákat lát mindenfelé. Am ha ide ér San-Francisco vidékére, legokosabb, ha néhány hétig szorgalmas ujságolvasónak csap fel. Rengeteg érdekes dolgot talál azokban. Fordítsa figyelmét a kis hirdetésekre, nem kell attól tartania, hogy oly fékelyes dolgokat talál azokban, mint a „*Pesti*” vagy a „*Budapesti Hirlap*”-ban, hol a mollett csinos, „asszonyka” (sic) „támogatást” keres bőkezű gavallértól. Hogy az ily disznóságok semmiféle lapban elő ne forduljanak, arról gondoskodik az aczélkezü rendőrség, mely első lenne az „asszonykanak” „támogatást” adni, a mennyiben egy ideig csücsültetné s aztán elsuppoltatná — de talál egy csomó munkát ajánló hirdetést, melyben csengő dollárokból fizetnek 8 órai munkaidőt. Szakács, kuktának, portásnak, koszt, lakást, meg 35—40 dollár jár havonta s boldog a munkaadó, ha ezért a takaros összegért munkást kap. A suszter, borbély mester ember tisztességes heti *bért fizet az inasnak*, lakoltatja, eteti azt. Valjon össze lehet ezt az álláspontot hasonlítani a mienkkel, hol valóságos rabszolga kultusz

hanem eddigi tapasztalataim és az arra vonatkozó irodalom áttanulmányozása arról győztek meg, hogy igen is lehetnek esetek, amikor az állandó gyepek fogasolása nemcsak helyén való, de szükséges is lesz.

Első cikkemben felhoztam egy pár kísérletet, hol a fogasolás a rét termését csökkentette. A mennyire lehetett, meg is állapították, hogy a kedvezőtlen eredményű kísérleteknél miért hatott a fogasolás károsan. Így J. Hansen kísérleténél a trágyás részen a fogasolás azért hatott károsan, mert a trágya a pillangósok elterjedését előmozdította, de a fogas azokat fejlődésükben megzavarta és hátráltatta. A zwätzeni réten végzett fogasolási kísérlet eredménytelenségének okát Strecker dr.²⁾ a következőkben oldja meg: „A rét talaja meszes, szelid vályog, a melyet Saale folyó időről időre eláraszt és sok a bükköny és here rajta. Ezeket a réteket én nem fogasoltattam volna, először is azért nem, mert talajuk eléggé porhanyó és az elárasztó és felhuzódó viz a rétet amugy is átszellőzteti és savtalanítja, de legalább a fogasolás után hengerezni kellett volna, mert ilyen eléggé porhanyó lapályrétekre a hengerezés fontosabb, mint a fogasolás. Másodszor meg a fogas a buján növő pillangósok jó részét kitephette, mert ezek a növények már amugy is természetüknél fogva laza és hézagos gyepszövetet idéznek elő és azért kevésbé erősen gyökeredznek, mint a fűtől sűrűn leállott rét, a melyet az éles fogas kár nélkül átmetszene... az ilyen nagyon herés réteknél a fogasolás csak árthat.“

Noha dr. Strecker nagyon pártolja a rétek fogasolását, mégis beismeri, hogy *lazább, amugy is porhanyó és össze nem tömődő réteken, valamint oly réteken, hol a pillangósok uralkodnak, a fogasolás károsan hat.* De felhoz még más eseteket is, mikor a rét fogasolása káros lehet. Szerinte *nagyon elhibázott dolog, ritka gyeplő vagy nagyon herés rétet ismételt fogasolással kísérni meg sűrűbb gyeplővé tenni*, mert mentől többet fogasolnak ilyen rétet, annál ritkább és rosszabb lesz; sze-

²⁾ Ezek és a következő idézetek találhatóak a következő klasszikus munkában Dr. Strecker, Die Kultur der Wiesen, Berlin 1906.

rinte *helytelen továbbá laza lapályréteket, amelyek folyók vagy patakok árterében fekszenek, ugyszintén könnyű humozus réteket csak fogasolni*, mert ezeken a fogasolás hengerezés nélkül csak kárt okozhat. Szerinte ugyanez áll a *hegyi vagy havasi rétekre* is, hol sok a csapadék és a hol a talaj sohasem szárad úgy ki, mint a lapályréteknél 1500—2000 mm. mm. csapadéknál nemcsak a szükséges a gyeptet a levegőnek megnyitni, hanem a rét illetően szellőztetése még károsná válnék.

Külömbiséget kell tenni továbbá a között is, vajjon a rét öntözött-e vagy sem. Streckerrel egyetemben az újabb szerzők mind megegyeznek abban, hogy a fogasolást még leginkább az öntözött rétek nélkülözhetik, a hol a szellőztetést és savtalanítást az öntöző viz végzi, de ezek a szerzők is szeretnek a weszfaliai Bokerheiden, sivar homokon létesített réttöntözésekre hivatkozni, a hol tavasszal rendszeresen fogasolnak; a réteken pedig oly gyönyörű fű terem, hogy addig, míg nem láttam, elképzelni sem bírtam, hogy ily buja vegetáció réten lehetséges lenne. A német írók szerint tehát a fogasolás még öntözött réten is kedvezően hathat, de hogy mikor, azt nem mondják meg, pedig felette könnyű e kérdésre a helyes választ megadni. Szerintem az olyan öntözött réteket, amelyek, mint a Bokerheide oly bőséges trágyázó öntözésben részesülnek, hogy az évente egy két ujnyi iszapot rak le, a fogasolás a trágyázó öntözés után a talaj felületének megnyitására és az iszapnak a talajba való bekeverésére nem csak jó, hanem feltétlenül szükséges lesz.

A fogasolást különösen két okból mondják réten és legelőn szükségesnek: először *mohairtás czéljából*, másodszor a réttalaj szellőztetése végett. Nézzük csak a fogasolás ebbeli jó hatását közelebbről.

A gyepek elmohásodásának egyik fő oka a megrekedő nedvesség; de saját tapasztalataim alapján is mondhatom, hogy mindaddig, míg a bajokán nem segítünk, azaz a réttalajban a kellő viz és levegőmozgást a feles nedvesség lecsapolásával vagy az altalajviz nivójának súlyosításával létre nem hozzuk, a fogasolással valamirevaló állandó eredményt a moha irtásában el nem érhetünk, sőt ha az ilyen rétek vegetációja

még hozzá savanyu is, akkor minél többször fogasolunk és minél alaposabban, annál hamarabb érjük el azt, hogy a sekélyebben gyökeredző fűvek a mélyebben gyökeredző és a fogastól kevésbé sértett savanyu fűvek közt kivesznek.

A mohásodás egy másik oka lehet a túlságos beárnyékoltság, a napsugár és a levegő hiánya. Így a naptól keveset ért északi és keleti lejtőkön elterülő gyepek szeretnek nagyon elmohásodni, valamint a közeli erdő fától beárnyékoltság vagy sűrűn befásított és szélből nem igen járt kaszálók és legelők. Itt az elmohásodás ellen sokszor nem sokat lehet tenni és ily helyeken csakugyan nem marad más hátra, mint a fogas rendszeresen használni és a mohát fejlődésében visszaszorítani. Ez itt annyiban sikerrel járhat, mert ilyen viszonyok nem csak a moha, de a fű fejlődésének is kedveznek és ha egyszer a fű java fejlődésben van, a mohát a vegetáció alatt nem hagyja elhatalmasodni.

Vannak azonban oly gyepterületek, melyek sem nem nedvesek sem nem beárnyékoltságok és mégis tele vannak mohával. A moha itt csak azért bír megélni, mert a rét elhanyagolt és a talaj nagyon sovány. A moha ugyanis alapjában véve élehetetlen növény; igazi gyökere nincs és csak ott üthet tanyát, hol a fű nem fejlődhet elég sűrűn, vagy elég erélyesen; a sűrű és erélyesen fejlődő fű azonban rövidesen elbánik vele. A sovány talajon és a nem gondozott gyepen is csak azért telepszik le a moha, mert azt a gyér fatnya növényzet megengedi. Minél többször fogasolunk ilyen sovány, ritka rétet, annál kevesebb lesz rajta a jó növény és annál több a gyom és a moha. De hogyha ilyen sovány rétet megtrágyázunk, a gaz és a moha a nekiinduló jó növényzet közt csakhamar fogasolás nélkül is kiszorul.

Utóvégre még sincs minden réten moha; de a fogasolás hívei azt az összes, tehát a nem mohás rétekre is más okból mondják szükségesnek: az *összetömődő réttalajnak szellőztetése, a benne lefolyó életfolyamatoknak és a táplálék forgalomnak előmozdítása végett*, aminek következménye lenne a termények fokozódása.

E téren a legtovább mentek azok, kik a rétet összetévesztve a szántófölddel, a mélymivelést

fejlesztették ki az inastartásban! A képesített szakácsné szinte újság utján keresi helyét s nem fordul „czuplinger“-hez. S hogy igényeit illetőleg a munkaadónak kétélyei ne legyenek, hát kiírja, hogy bizony ő csak 35—40 dollár s ellátásért szolgál havonta. A kínai szakácsnak, kinek mint ilyennek, itt nagy a becsülete, 50—60 dollár a fizetése s ellátása. Nem is érdemes mondanom, hogy San-Franciscóban, hol ez idő szerint dühöng az építési láz, ez idő szerint a közművesnek s ácsnak 7—8 dollár a napszáma 8 órai időt számítva. S így megy ez véges-végig a munkát keresők skáláján. Fizetnek itt, csak legyen, ki *elfogadható* munkát tudjon adni. Am mondhatná valaki, ha a munkás ily szép keresetre tesz szert, bizonyosan sokat is költ az életre? Hát a mit nyert a gáton — vesztí a révén. Nem úgy van. Ki takarítani akar s nem lumpol — szépen kereshet. Itt is, meg az öblön túl is bérkaszárnnyák vannak, hol külön szobát kaphat a munkás heti 1 dollárért s egészséges kosztja van 10 centtől fölfelé. Az olcsó lakások fürdőszoba, melyekben kedve szerint a hideg vagy meleg viz s olvasóteremmel kapcsolatosak, mert az csak természetes, hogy a munkás kell, hogy ép úgy ápolja testét, mint — lelkét.

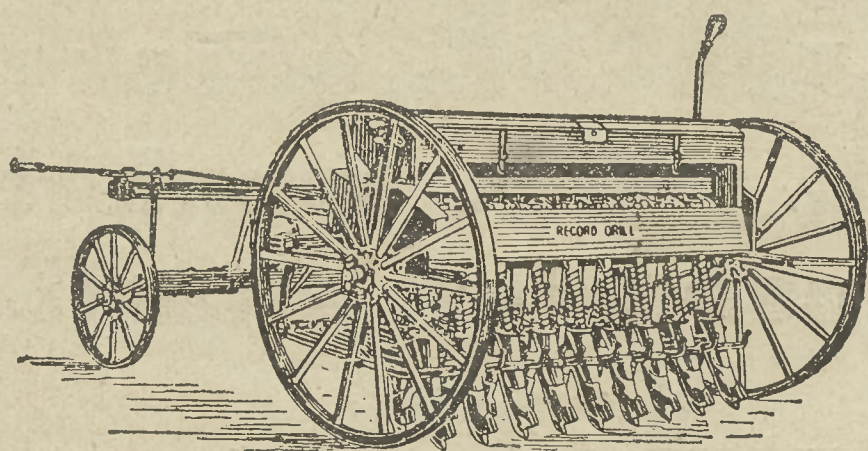
Ha a minden szolgálatnak csak 25 dollárt mer a szegény bukszáju gazda ajánlani, hát jónak látja azt is kiírni, hogy — mosogatást nem kíván — azt ő elvégzi maga szegény feje. Meg biztat, midőn azt mondja: csak kis csalá-

dos. Jól is teszi, mert esetleg oly ajánlatot kapna, mit alig rakna ablakába. Hát mondom, ki nem lump s megátalkodott pénzfecsérlő, az általában szerezhet itt, mit egyébiránt mindenki el is vár a munkáselemtől. Ha nem teszi, még csak az Egyesült-Államok polgári kötelekébe sem fogadják be. A hogy megjárta egy szegény modoc-i atyafi, kitől Baker bíró azon a czímen tagadta meg az állampolgárságot, bár 6 esztendeig állandóan itt volt, mégis ez alatt az idő alatt, — munkás ember létére — egy garast sem tudott félre tenni.

A fegyver viselése Californiában, ha erre speciális igazolványa nincs, az embernek súlyos büntetés terhe mellett tilos. Ki a tilalmat áthágja, azt megbüntetik, de igen szigorúan. S legyen az Aostai herceg, vagy Rockefeller fia — de kivételt senkivel sem tesznek. Ezt nem tudta vagy nem akarta elhinni Jeff Kerl, ki revolverrel zsebében ögyelgett Friscóban. Az ögyelgés czímén aztán letartóztatta a rendőr. Bíró elé állítván, kisült, hogy csavargásban ártatlan, de revolvert találtak nála s ennek hordására nem volt engedélye, hát hat hónapi börtönre ítélték — lévén az ítélet jogerős. Ily esetben apellálásnak nincs helye. Szinte innen látom, mekkorákat néz, néhány honfitársam az abszurdnak látszó hír olvasására. De hát ez így van. Képzeltetni, siettem ide jöttem idején zsebemet kiüríteni, már a hogy újságolva lett elöttem a dolog. Semmiképen se tessék elhinni, hogy

Amerikában, a „szabadság országában“ holm anarchista eszméket tanácsos hirdetni. Nem bizony! Erről meg az orosz anarchista nő, Emma Goldmann szerzett szomorú tapasztalatokat, kit vagy becsuknak, vagy eltolonczolnak. Övé a választás.

December 16-án Mexikóba indultam, mert biztattak, hogy Sonoma államban Guyamos-tól 160 mérföldnyire délre a Yaqui valley-ban 16 dolláros (acre) földet árul a sanfranciscoi Post utcai Real Estate company. Rábészéltek menjek le, nézzem meg. Még vasuti jegyet is adnak az 1500 mérföld hosszú utra a Southern Pacific Pullmann hálókocsijában. Elhatároztam, hogy lemegyek s majd egyszer-máskor el is mesélem, mit tapasztaltam a „La Paloma“ hazájában. Lemenetelem előtt benéztem a friscoi osztrák-magyar konzulátushoz, (California street 25. Hemsford, Building) hogy személyes információkat szerezzek. Honfitársam szívélyesen fogadott hivatalában, de elkomorodott képe, a mint hazaias dicsértessék... el köszöntöttem be hozzá. Én ezt ugyanis megreszkíroztam, gondolván: emberem úgy se ért egy kukkot sem magyarul. A mint azonban láttam képe változását, azt hittem meghökkenett familiaris megszólításomon. Tévedtem. Emberem épen azért hőkent meg, mert egy szót sem értett magyarul. Fölhetett a feje, mi az ördögöt csináljon e vad magyarral? Hát mondom, nem tud magyarul. Hát jól is teszi azt, mert így legalább

REKORD DRILL a legjobb páros soru vetőgép.
Losonczy gyártmány!

Kivánatra szívesen küldünk árjegyzéket.

A MAGY. KIR. ÁLLAMVASUTAK GÉPGYÁRÁNAK VEZÉRÜGYNÖKSÉGE

Budapest, V., Váci-körut 32.

a gyepekre is ki akarták terjeszteni; de ma már az összes szerzők és a gyakorlati emberek is azt vallják, hogy a gyepek mélymivélésének gondolata teljesen ehibázott, Streckert dr. szerint a következő oknál fogva: „Tudjuk, hogy a fünek sok nedvesség kell és azért a réteknél az altalajviz szintjét nem szabad oly mélyre süllyeszteni, mint a szántóföldnél és pedig a vegetáció alatt a talaj minősége szerint 50 cm.-nél lehetőleg nem mélyebbre, hogy a talaj hajcsövessége folytán a víz a többé-kevésbé csapadéktalan ugar alatt a füvek gyökeréig feljuthasson. A víznek felszállását az altalajviz színéből, a hajcsövességet tehát rétnél nem szabad lebecsülnünk, mert a réttalajban a hajcsövesség a nedveségi viszonyok szabályozója. A mély barázdák azonban a hajcsövesség kedvező behatását megszüntetik, mert a felszívott víz a barázdákból elpárolog és el sem jut a füvek gyökerzetéhez, mert ezek a gyökerek a felső 10 cm. vastag rétegben fordulnak elő és kivétel, ha a gyökerek 10 cm.-nél mélyebbre hatolnak. A füvek tehát ilyen mélyen mivelt réten nyáron át szomjan halnak.“

A rétnél mély mivélésért modern ember már nem is rajong, azok tehát, kik a rétet a szántófölddel egy kalap alá véve, oly eszközöket törekedtek megszerkeszteni, a melyekkel a rétet 25 cm.-nél mélyebb árkocsákkal is fel lehet hasogatni, teljesen ehibázott nézetből indultak ki és nem csoda, hogy törekvéseik a gyakorlatban visszhangra és méltánylásra nem találtak.

De ha a rétek mély mivélését el is vetjük, még fennmarad a sekély mivélés, a melynél a réttalajt csak néhány centiméterre, legfeljebb a gyökérzet zöméig bolygatjuk fel, amely munkát rétboronával, fogásokkal és legintenzívebben skarifikátorral lehet megadni. A réteknél ez eszközökkel való megmivélés első sorban a réttalaj szellőztetését célozná, csak hogy normális viszonyok közt a réttalaj nem ülepszik annyira össze, hogy azt mesterségesen fel lazítani kellene; más a szántóföld, a mely akkor, mikor nincs rajta növényzet, egy nagy temető, melyet meg kell munkálni, hogy beérjen, illetve újabb növény megtermésére alkalmas legyen. De mint a jól kezelt szántóföld a vegetáció alatt is, vagyis mikor van rajta növényzet is beérik, azonképpen normális viszonyok közt mindig így van beérve

az el nem rontott élő réttalaj is és annak megmunkálása csak zavarná a természet által bölcsen megalkotott egyensúlyt. Voltak jó gyepek már akkor is, mikor a fogások fel sem voltak találva.

A rétet összetévesztve a szántófölddel, sokan a rétfogásolását ép oly követésre méltó és kedvezően ható eljárásnak vélik, mint a szántóföldön a luczerna vagy buza fogásolását. Hogy Lüdecke dr. szavaival³⁾ éljek, „Ez nem áll, mert a réten a növényzet állandéka egészen más, mint szántóföldön; az utóbbin a növényzet tulságos sűrűsége gyakran ártalmas, míg réten a lehető tömött állandéka bő termések alapfeltétele. A füvek gyöker- és föld fölötti sarjakkal szaporodnak és ha e sarjakat megsemmisítjük, a termést károsítjuk meg vele.“

Ha végül sokan azt hiszik, hogy fogásolással a réttalajban lévő tápláléktöke gyorsabb forgását idézi elő vagyis fogásolással vagy skarifikálással a rétet termését fokozzák, akkor azok megfelelnek arról, hogy az ilyen terméscsökkenés állandó nem lehet, hisz a termések csak a talajban foglalt táplálék rovására emelkedhetnek és a fogásolás csak rablógazdálkodás annyiban, hogy a termések egy pár évi fokozódását a rétetermőképességének csökkenésével a termések hanyatlása fogja követni, bármennyire is fogásolunk.

Lüdecke dr.-al⁴⁾ én is azt mondhatom, hogy különböző réteken tett megfigyeléseim alapján már régóta az a nézet szűrődött le bennem, hogy a rétre csak akkor kell fogas, ha a rétet rossz; jó rétnél hagyjunk békét a fogással.“ És ha nem is vagyok ellensége a rétek fogásolásának, mint Lüdecke dr., mégis azt hiszem, hogy a gyepek fogásolásával is úgy állunk, mint a buza tavaszi fogásolásával, melyre nézve már kimutattam⁵⁾ hogy az csak kivételesen van helyén. mikor a talaj annyira összetömörödött, hogy a buza mintegy présben van, ha ellenben a talaj a kellő állapotban van és a buza rajta jól érzi magát, akkor a fogásolás, különösen szárazságra hajló viszonyok közt még károsan is hathat, ha pedig

³⁾ 1. Der Kulturtechniker, Breslau. 1907. II. füzet.

⁴⁾ 1. M. o.

⁵⁾ 1. Mezőgazd. Szemle, 1905. 481—491. old.

a buza felfagy, azt nem fogásolni, hanem hengerezni kell.

Azt hiszem, hogy így áll a dolog a gyepeknél is. A rétnél boronával, fogással vagy esetleg rétskarifikátorral való megmunkálására szükség lesz akkor, ha

1. a talaj teteje összezsugorodott, összefolyt, úgy hogy abba a levegő nem igen bír behatolni és így a talajban oxigén nélkül a kellő életfolyamatok nem bírnak a kellő erélyvel lejtszódni. A szántóföldön, különösen a mélyen mivelt, a talaj tetejének ez az összefolyása igen gyakori, majdnem minden kisebb esőre is bekövetkezik és szántogatással, fogásolással, kapálással stb. nem győz a gazda ellene eleget védekezni. Mert a növényzet normálisan csakis oly talajban bír fejlődni, melynek pórusai nyitottak, melyben a légszere zavartalanul lefolyhat. Csakhogy réten a talaj tetejének ez az összefolyása ritka és normális viszonyok közt be sem áll. A rétet talaja ugyanis élő szerzet, a melynek — mondhatnám — „bőr“-légzése csak akkor nem működik kellően, ha árvíz vagy sok csapadék vagy trágyázó öntözés vagy akár az altalajviz magas állása nagyon összetömte, illetve összezsugorolta a rétet felületét, a mi főleg nagyon kötött, természetből fogva már cserepesedésre hajló réteken válhat veszélyessé. Ekkor a fogásolás előnyös lesz annyiban, hogy a talaj legfelső rétegét megnyitja az éltető levegőnek.

De ha a rétet felfagy, mi főleg nagyon humozus és tőzeges réteken gyakori, akkor hengerezni kell. Ha pedig az esetek egyike sem forog fenn, hanem a rétet jó állapotban van, akkor azt megmivélni nemcsak felesleges, de gyakran káros. Különösen nem vezet eredményre a csak nyári öntözésben részesülő réteken, hol a víz eléggé szellőzteti és savtalanítja a talajt.

Csak ama rétek megmivélésének van tulajdonképpen értelme, a mely réteknél jó tulajdonságai megromlottak.

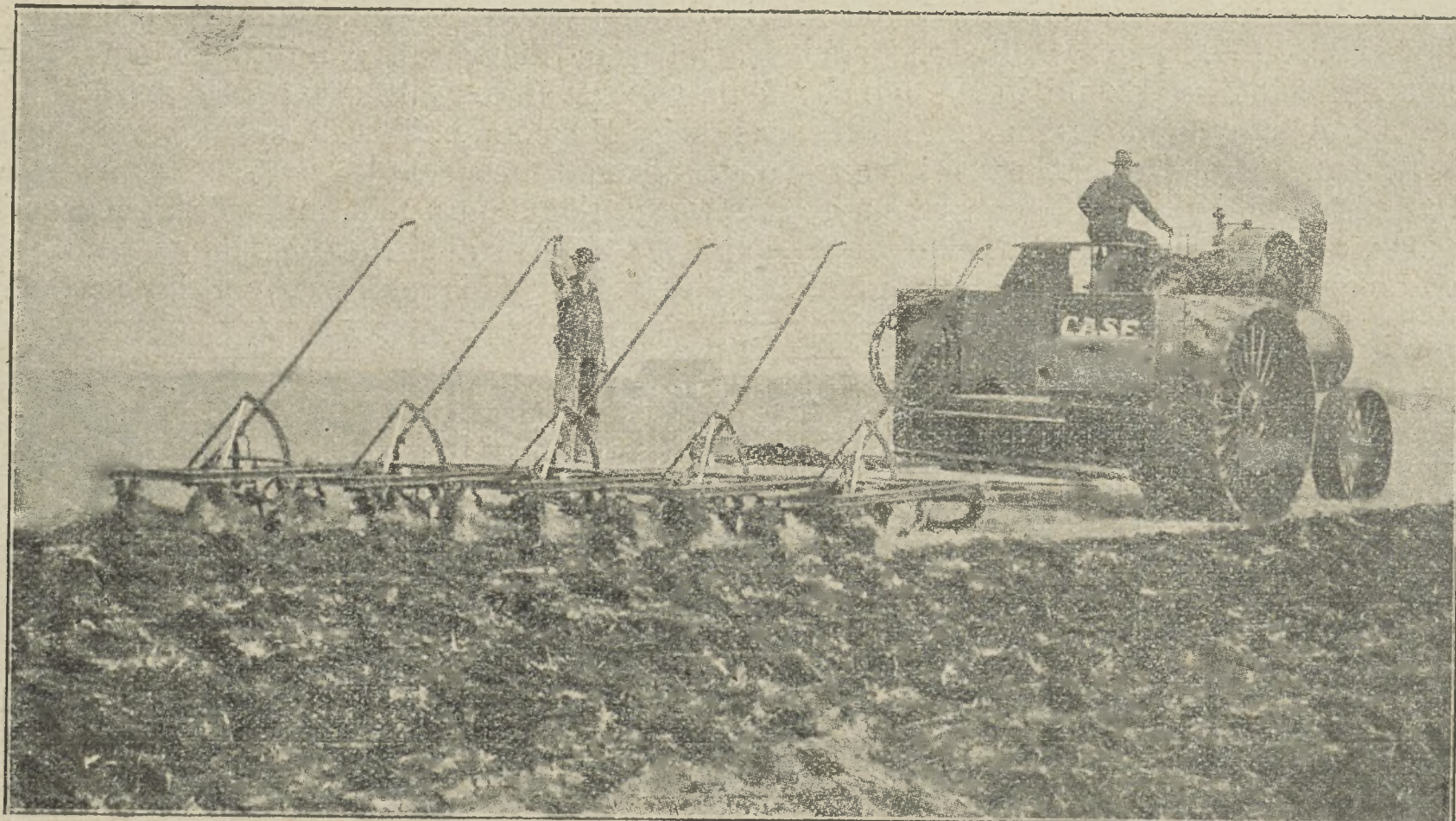
2. A fogást jónak mondják azért is, mert a sekélyen gyökeredző gazt és a mohát irtja. Jó réten azonban sem gaznak, sem mohának előfordulni nem szabad, illetve, ha a moha a vegetáció szünetelése alatt kora tavasszal, sőt enyhén téli alatt is mutatkozna a réten, attól nem kell megijedni, mert oly réten, hol a fű vigan fejlőd-

egy harmoniában van a konzulátusnak a kapu alatti czimerével, hol a két fejű sas jelzi az osztrák magyar? konzulátus tanyáját. Hol angol, hol szerb, hol német soknyelvűséggel aztán megértettük egymást. Nem ajánlotta a lemenetelt, mert a Yaqui indiánok a mexikói sereggel még folyton harczba vannak, ha tehát lemegyek, jó lesz testamentumot csinálni. Hát revolvert hozok magammal, mondám szerényen. Erre nézve meg mosolyogva jegyezte meg. „Tegyen úgy, a hogy az itteni többiek teszik — viselje! Ha megcsipik — meg lesz büntetve. Punktum!“

De ha már beszéltem a munkás s megélhetési viszonyokról, természetesen, hogy a vásárcsarnoki árakat is be akarom mutatni. Lám, a vágott husnak 7—8 cent egy fontja. Az élő-sulyosé meg 4—4½ cent. A szárított gyümölcs, mazsola, dió, méz, füstölt hus s a többi enni

való mind oly árbeli, hogy úgy a termelő, mint a fogyasztó megtalálja számadását. Hogy az amerikai sajtó soha világ életében meg nem tanulja a „Magyar“-ország létezését — az bizonyos! Lám „Veszprém“-et Ausztriába helyezik s valami bányászercsészesség színhegyévé teszik! Hiába, nem szeretik itt a magyart! Főleg a legénynép, mert tudja, hogy Rigótól kezdve, Széchenyi és Csáky grófokig a magyar gavaller retteget vetélytárs. Hát van is ok arra nézve, hogy bizonyos animositást mutassanak a magyar ellen. Nimródjainkat érdekelheti a hír, hogy itt ebben az áldott országban a vad mindenféle csak úgy hemzseg. De mit szólnak ahhoz, ha azt újságolom, hogy ez idő szerint fejtekték be a fűrj vadászatot? Tényleg — odahaza csak veréb létezik annyi, mint fűrj Californiában. Nagyobb — akkora mint egy kis galamb. Hát más neve is lesz, mint a hazai kispusztult (?) fajtának. E tekintetben tán Hermann Ottó ur adhatna felvilágosítást? A ki föl-

det akar erre felé venni, hát találhat olyat, igen jót 40-től 400 dollárig pro acre (1 acre = 1120 négyszögöl). Az árak attól lüggnek, hol fekszik az illető traktus? Vagy tiz év múlva, bizony itt is csak oly drága lesz a föld, mint odahaza. Csak hogy a földvásárlásnak szemét és kob-akját is nyissa ki a vevő, mert széles ezen a világon nagyobb svindler nem létezik a californiai Real Estateman-nál = Landshark (földi czápánál). Rászedné az, ha lehetne — még a csalhatatlan római Pápát is. Valahol azt olvastam, hogy a világ létezése óta a legnagyobb hazug Benvenuto Cellini, a híres szobrász volt. No én azt tartom, hogy az itteni Broadway földágensei még nagyobb lókötők. A törvény emberei rettenetes szigorral sujtják ugyan igen sűrű tilalmas üzletemeiket, de mit törődnek ők avval? Csak akadjon elég green (= éretlen) európai, kinek pénze van! Csuffá teszik bizony ők! A mai napig az „E. Á.“ a Pamana kiadására 185 millió dollárt költött. A francia sajtó nemzeti ügytelenségük

1 GÉPPEL, 1 GÉPÉSZSZEL, 1 FŰTŐVEL
naponta 20-30 holdat ideálisan szánthat!

Miért venne 2 gépet vagy 60 ökröt 30 ekével? Miért bajlódnék 2 gépészszel, 2 fűtővel 1 ekevezetővel? vagy 15-20 béressel?

A CASE gőzeke
időt, pénzt, munkát
és cselédet takarít.

Vezérképviselő:

HAHN ARTHUR Budapest, Üllői-ut 52/B.

het és kellően táplálkozhat, a fü egy pár meleg nap alatt neki indulván, a mohával csakhamar végez. De még elhanyagolt vagy savanyu réten sem lehet a gazt vagy mohát erömüvi uton, csak boronálással vagy fogasolással eltávolítani. Sőt ily réteken ép a fogas terjesztheti jobban a mohát és a gázt, valamint a savanyu füvet, amennyiben az a fogas által kitépett jó növények helyére is letelepszik. De ha a savanyu réten szabályozzuk a vízviszonyokat, esetleg meg is megszűzük azt, ha a sovány rétet trágyázzuk és felül is vetjük, akkor a jó füvek elharapódzásával a moha és gaz magától is eltűnik. De tagadhatatlan, hogy ilyenkor a fogasolás alaposan elő segítheti a moha és gyom gyorsabb eltűnését. De ha a rétet ilyenformán a mohától és gáztól megszabadítottuk és jó kulturállapotba hoztuk, szükséges lesz-e rendszeresen tovább fogasolni vagy skarifikálni? Aligha hiszem!

Visszatérek Szabó Géza esetére, aki nemcsak — mint előző cikkemben elmondtam — réten, de elmohásodott legelőn is nagyon kedvező eredményt ért el a skarifikátorral, sőt a Köztelek 1906. évi június hó 2-iki számában tarlótorésre is ajánlotta. Nem ismerem gazdát, a ki a skarifikátornak oly nagy barátja lenne, mint Szabó és mégis mit ír cikkében, mikor a rétskarifikátorral elért kedvező eredményt ismertette: „Többé a skarifikátort nem alkalmaztam, erre szükségem nem volt, mivel a rét jó termőképességet ért el, olyannyira, hogy azon m. holdankint 11.38 q sarju is termett.“ Szóval Szabó nagyon helyes érzékkel, csakis ott alkalmazta a skarifikátort, hol moha volt — és máskor is jó eredménnyel — de a mikor a rétet feljavította, a skarifikátort, mint feleslegest elhagyta.

3. A rét felületének felszaggatása helyén való lesz akkor is, ha a gyepel nem vagyunk megelégedve és azt felülvetéssel meg akarjuk javítani.

4. Sokan azt állítják, hogy ha a rétet trágyázzuk, a trágyát fogasolással kell a talajba elkeverni, különben nem jut érvényre. Csakhogy a réti növények gyökérzetének 90%-a a legfelsőbb 8—10 cm.-nyi rétegben található és így természetes dolog, hogy — a mint a kísérletezés kimutatta — normális csapadékviszonyok között még a legnehezebben oldódó műtrágya, a Thomassalak is java hatást bír kifejteni, ha nem is fogasolják be. Ha pedig a csapadék nem elegendő

a műtrágyának a talajban való kellő eloszlására, akkor a fogasolás úgy sem vezet célhoz. Szerves trágyát pedig a rétebe befogasolni nem lehet, azt a fogas csak összehuzza, kivéve az egész apróra érett komposztot, a melynek hatása közt nincs különbség, akár megpróbáljuk befogasolni, akár nem.

5. Jónak mondják a fogasolást azért is, hogy a rét felületet elsimitja és a vakondturásokat eloszlatja. Lehet, hogy egész könnyű réttalajon a fogas ezt megteszi, de kötöttebb, vagy különösen kötött talaju réteken nem sikerült nekem boronával vagy fogással még az egész friss vakondturásokat is kifogástalanul széthuzatni. A nem egész friss vakondturást pedig pedig még a rétgyalu sem bírja tökéletesen eltávolítani, hanem azt kézi erővel, lapáttal kell a legtöbbszőr széthányatni. A mi pedig azt illeti, hogy a fogas a rét felületét simává teszi, arra el nem rontott jó réten szükség nincsen; Zsombékos rétrészletek elsimitására pedig a fogas, sőt igen sokszor a skarifikátor is, nem elég erős. Ismételt, alapos fogasolással csak kisebb talajegyenlenségeket lehet kiegyenlíteni, ha pld. a rétet nedves időben legeltettük és az állatok nyoma a rétet összevágta, szóval ismét ott lyukadunk ki, hogy ha a rétet elrontottuk, akkor kell rá orvosságnak a fogas.

6. A pillangósokkal nagyon megrakott réteket nem szabad fogasoltni, mert a fogas ritkítja a pillangósokat és csökkenti a termést. Nem való a fogas össze nem törődő és nem savanyu homok, vagy humozus rétekre, vagy felfagyásnak kitett tőzeges rétekre. Ha már ilyen rétet valamely okból fogasolni kell, akkor a fogas után nyomban nehéz, sima henger járjon. A havasi gyepeket szintén nem tanácsos fogasolni. De neveléséges a rét boronálását vagy fogasolását azért elvetni, hogy az arankát terjesztheti, tessék az arankát a réten gondosan kiirtani, azután fogasolni.

Látjuk tehát, hogy bizonyos körülmények a rét megfogasolását szükségessé és ismét más viszonyok feleslegessé, sőt károsá teszik, láttuk azt, hogy a rét fogasolása inkább kivételnek, mint szabálynak mondható, bár vannak oly rétek, melyek a rendszeres fogasolást nem nélkülözhetik. *A jó kulturában lévő, jó természetű rétek azonban normális viszonyok közt eszközökkel való megviselésre nem szorulnak reá,* vagyis míg az utolsó időkig az volt a nézet,

hogy jó rét nem állhat fenn fogasolás nélkül addig a modern nézet az, hogy jó rétre csak kivételesen kell fogas.

Ugyanez áll a *legelőkre* is. A legelők terén ma a legnagyobb szakteknitely *Falke dr.*, nemrég megjelent és az állandó legelőkről szóló könyvében⁶⁾ így nyilatkozik a legelők ápolásáról: „a legtöbb talajnem, főleg lazább és tőzeges talajon, valamint nem rég létesített, fiatal legelőkön tavasszal a hengerezés feltétlenül szükséges. A legelők fogasolása óvatossággal végzendő és valószínű, hogy jól trágyázott és ápolott legelőrészteléken az legtöbbszőr többet fog ártani, mint használni.“

Hasonló óvatossággal nyilatkozik a többi újabb szerző is.⁷⁾

Ezek után felmerülhet az a kérdés, ha már kell a rétet vagy legelőt megfogasolnunk, mikor és mily eszközökkel tegyük ezt? De erről következő cikkünkben lesz szó. *Gyárfás József.*

Takarmányozási kísérletek aszályos Amerikában.

Az utóbbi években több száz cikk jelent meg az amerikai sajtóban a tüskétlen takarmány kaktuszról, s lassanként átragadt Európára, Ausztráliára s a Britt gyarmatokra is. 1904-ben háromezeren látogatták Luther-Burbank kaliforniai kísérleti állomását, 1907-ben nyomtatványok útján közölte, hogy kénytelen portáit a nyilvánosság előtt elzárni, a rengeteg zaklatás s idővesztések következtében. Ugyan ez év júniusban került a tüskétlen takarmány kaktusz a piacra s ama év szeptember 20-án bocátotta egy eladására alakult társaság tulajdonába, 63 ezer forint-ért az Amerikában eladás kizárólagos jogával vagy 2000 palántát, melyek 7 anyanővénytől származnak és hét fajtát képviselnek.

Ámbár a hely szűk, néhány sorban tudatjuk a tüskétlen takarmány kaktusz létrejöttét. Sokan vádolták Burbankot, hogy jogosulatlanul tulajdonítja magának a tüskétlen takarmány kaktusz létrehozását, holott pedig ő maga nyilatkozott

⁶⁾ Dr. Falke: Die Dauerweiden, Hannover 1907. 22 old.

⁷⁾ Prof. J. P. Beiler, Dauerweiden, Neudann 1907. 22 old.; Fühling's landw. Ztg. 1907. 685 old. és mások.

palástolása céljából ugyan erősen hirdetik, hogy a Gatun töltés fölépitése soha sem lesz befejezhető. Am azóta, hogy *Tatt* kijelentette, hogy állását és életét hajlandó kockára tenni, csak hogy a csatorna építése befejeztessék s ezt a *nemzet becsülete* kívánja így, hát most már mindenfelé azt írják, hogy 4 év múlva kész is lesz a csatorna. *Hogy ennek nyomán az egész mezőgazdasági világon micsoda kavardás fog származni,* ha a ma „távol“ nyugat mai napig ki nem aknázott óriási területe hozzáférhetővé válik az olesó európai munkaerő előtt s a rengeteg termés potom fuvaráron fogja az európai piacokat ellepni, arról nem is jó most beszélni, mert számos európai gazdának öszülne meg idő előtt a haja. Jó lesz preventívát használni, a mely csak egy szerből áll: *Többet, jobbat s olesóbbat kell produkálni!* Hogy ezt tehessük, erre nézve tanulni kell s miután tanulni csak a természet s nem a szaktudós könyvéből lehet, hát ide kell jönni s látni kell mit lehet **gép** és **öntözés**

alkalmazásával előállítani! Ha pedig a tudás szomjas s munkaképes ifjunak nincs pénze, hogy ide jöhessen, hát államsegélyvel mentől többet kell ideküldeni.

De akár követik ezt a tanácsomat akár nem, az engem nem fog meggátolni abban, hogy máskor ne írjak, mert van a szőlészet, kertészet, öntözés, gyümölcstermelés, baromfitenyésztés köréből oly speciális, a helyszínén szerzett bő séges adatom, minőt magyar ember 10 év alatt sem képes összekaparítani. Hát mondom irok, de csak is „at special request“, mert nem szeretek senkit untatni.

Barátod
Igali Szvetozár.

*

Mindenekelőtt konstátálom a levélhez mellékelt tömérdek amerikai lapszeletből, hogy a felhozott számbeli adatok a valónak teljesen megfelelnek. Szvetozár barátom éles szemmel vizsgálja a tengerentuli világ viszonyait és mesteri

tollával, szokott kedélyességével fűszerezve írja le azt, a mit tapasztal s a mit velünk is tudatni szives. Mohosággal olvassuk közléseit, mert az Egyesült-Államok felől ismereteink nagyon hézagosa. Ez azért is hiba, mert a yankee sok dologban úgy felülmulta az európai czopfosokat, hogy bámulattal adóznak neki. Mi tanulni, sokat szeretnénk tanulni a yankeetól s ha ezt Szvetozár barátunk szeretetreméltóan közvetíteni szives, ezért mély hálánkra érdemesíti magát. Azért kedves Szvetozár barátom, fölcsapok a nyujtott kézbe és várom a sok többit, a szőlők, a kertészet, az öntözés, a gyümölcstermelés s a többiről. Ha van szabad idő, csak írj és küldjed. Nagy köszönettel fogadjuk, — sorsod alakulását őszinte érdeklődéssel kíséri

barátod
O. L.

Szántógépünk a jedlinai (Csehország) uradalomban.

Hazánkban és Ausztriában mindenféle talaj- és terepviszonyok között sokszorosán kipróbált

MAGÁNJÁRÓ GŐZEKE

(Egy ölet fogó 7 vasu ekével.)

Egyedüli gyártója:

Első Magyar Gazdasági Gépgyár R. T.

Budapest, VI., Váci-ut 19. szám.

☛ Csekély befektetés. ☛ Olcsó üzem. ☛

☛ Tökéletes munka. ☛

Referenciákkal kívánatra készséggel szolgálunk.

23-ik ábra. Hét heles dugványok.

ugy, hogy ez annyira nem új már, mint egy tuskétlen görög dinnye. A midőn 15 évvel ezelőtt nagy művébe fogott, hogy a kaktuszt kultur növényé átalakítsa, sokféle tuskés s tuskétlen kaktuszt tett kísérletei tárgyává a világ minden tájából beszerezve. Mint legtöbbet ígérőt az Opuntia-t választotta ki. Sok opuntia-féle gyors növésű bir, s nagy mennyiségű tápanyagot tartalmazott, de oly hozzáférhetetlen tuskéi miatt, hogy hasznát nem lehetett venni. A tuskétlen s félig tuskétlen fajták oly lassu növésűek, oly fásak s kemények voltak, hogy értékük alig volt. Bur-

diófákat nevelt, melyek tizenhat év alatt három láb vastag törzset fejlesztettek, a californiai szilvák legnemesebbjei, a magnélküli almák, s csontártalan szilvák tőle származnak. Burgonya hibridjei a kormány állítása szerint évente tizenhét millió dollár értékű termést adnak az Egyesült Államokban. A takarmány kaktuszban oly növényt adott nekünk, mely hivatott a takarmány hiányoknak véget vetni s évi 2—3 esőzés mellett egy-egy hold területen 8—10 drb marha számára teremni. A kaktusz tudvalevőleg alig igényel esőt s a főt említett gyors növés czélzatát közelítve, a Santa Rosa nevű fajta anyanövénye 1907. szeptember 20 án 250 kilogram sullyal birt 3 éves korában. Ilyt növényt egy magyar holdra 2500-at lehet ültetni. Fent említett napon ment át a társaság tulajdonába, sulya kiásatása után méretett meg, nagysága 6 láb magas s 61·2 láb széles sűrű bokor volt.

E növény növése megdöbbenően gyors, szaporítása csak dugványokból eszközölhető, de mivel legkisebb csirája alkalmas erre, s termése holdankint 1000—2000 q., néhány dugványból hamar foganatba vehető. Az újabb „hardy“ azaz fagyáló varietas Burbank szavai szerint nálunk mint évelő növény is megmaradna s így csak egyszer ültetendő egy emberöltőben. A fent nevezett társaság kísérleteket tett csapadékot nélkülözhetőségét illetőleg, s egynéhány levelet a Los-angelesi sivatagba helyeztet ki. Nyár elmúltával esőtlen, napperzselt hónapok után, mint vigan tenyésző bokor volt újra feltalálható, telve tápanyaggal.

A kaktusz növényevő állatoknak kedvelt takarmánya s tuskés fajait, melyek Amerikában sokféle nőnek vadon, fölszeletelve úgy etetik

24-ik ábra. Hét hónapos takarmány kaktusz.

laki szaporítani, úgy biztos lehet, hogy minden szemből más-más variációt kap, míg dugványokból megtartja fajtajellegét, akár a beoltott gyümölcsfák. A takarmány-kaktusz nem kísérlet többé, tulajdonságai Amerikában kísérletek alatt ismertekké váltak s sok port vertek fel. Egy író azt a tréfás kérdést tette, hogy nem teremne-e meg egy télkabát zsebében, vagy pléh ereszenben is? Az amerikai társaság udvarán heverni hagyott dugványok hetek mulva meggyökereztek, s hajtottak, miután földbe helyeztetek. Az ültetés úgy történik, hogy egyes levelek vagy

25-ik ábra. Régi tuskés kaktusz között egy tuskétlen takarmány-kaktusz.

26-ik ábra. Új és régi tuskés takarmány-kaktuszok.

bank a gyorsnövésű tuskés kaktuszt a lassu növésű tuskétlen kaktusszal keresztezte, ezer s ezer magonc csemetét nevelt, a legjobbakat további keresztezésekre és szaporításra hagyva. Végül olyanokat hozott létre, melyek a kívánt minőség s tulajdonságokat egyesítették s mint más növény-alkotásainál, megvalósította eszményi czélját. Többi közt ő Hibrid

ott, mint nálunk a répát. Tuskéi így nagy részt megsemmisülnek, ámbar az ezzel hizlalt disznók egy része el szokott döglenni belső sérülések következtében. A vadon termő tuskés kaktusz így is hizlaló s ott tejelő takarmánykép ismert.

Az a kérdés merül föl, hogy vajjon nem fog-e hibrid újra visszafejlődni tuskés állapotába? A felelet igen egyszerű: ha magból próbálna va-

bimbók félig a földbe ásatnak, miután néhány napig napon heverték. Meggyökerezésük után hat hét mulva már 15—18 cm. átmérőjű zöld dus levelei vannak. Fent északon, mint évenként újra ültetett növény holdankint 600—800 q. termést adott. Az Egyesült Államok déli részein, mint évelős, legkedvezőbb viszonyok között 3—4 ezer q.-t.

Arankamentes
vagy legalább
arankamentesíthető
Kisarankás

LÖNERÉ-
és
LICERNA-
magot

vásárol
a legmagasabb áron
HALDEK
magnykereskedése, József főherceg ő cs. és kir. fensége udvari szállítója
Budapest, V., Bálvány-utca 6. szám.

27-ik ábra. Takarmánykaktusz ültetvény téli hőmezőben.

Értéke táperejében áll, továbbá szeszégetésre alkalmasságában s kétségtelenül ki fogja idővel szorítani, nem csak a legtöbb takarmányt, hanem a luczernát is jó részben. Oly változást idéz majd elő a mezőgazdaságban, hogy a luczerna termelését szűk határok közé fogja szorítani és pedig azon az egyszerű okból, mert a szárral bíró növények le nem kaszálva hamar megfásulnak, a luczerna is, míg a takarmány-kaktusz husos 3–4 kilós levelei bármikor vághatók. Keresztezések s célzatos válogatás folytán elvesztette fanemű anyagrészeit s tüskéit. Luczernának való föld holdankint 300–800 forintba kerül s Amerikában legtöbb részt öntöztetik is. A kaktusz hegyoldalon sziklák között s homokon is diszlik, m. holdankint a luczerna 250–500 q. táperejével egyenértékű takarmányt teremve. Burbank azt mondja, hogy az Egyesült Államok 5 állama egy fél billió acre területén (tudniillik a „Great basin”-ban.) hol eső hiányában legelő sem nő, holdankint 1000 dollár értékű szarvasmarhát lehetne nevelni kaktusszal. Kimutatta továbbá, hogy mint évente ültetendő növény, az Egyesült Államok egész területén lenne természetű, Kanada határán is, egy-egy levelét évente aratás után eltéve a jövő évi ültetésre, mint nálunk a krumplit. Így 75 tonnát természetű kis holdankint. Ez nálunk a félvidéken lenne alkalmazandó, ámbar Burbank oly kaktuszt akar létesíteni, mely Alaszkában is megteremne. Hogy mennyire közelítette ezt már meg, nem tudjuk, szavai szerint a már létező hardy variatio nálunk megmaradna télen. Burbank azt mondja, hogy az Egyesült Államok északibb részein jobban nőne talán mivel Kaliforniában az éjjelek igen hidegek s ebben igazság van. Az amerikai kormány hivatalos kiadványai mondják, hogy a vadon termő kaktusz kedvelt takarmány, hogy szarvasmarhákat, birkákat sőt disznókat sok helyütt kizárólag ezzel etetnek. Mindannak daczára, hogy tüskéivel sok baj van, mely gyakran eldöglést okoz. Az új nemesített produktum jobb minőségű a régienél. Ha figyelembe vesszük az új kaktusz analízisét s összehasonlítjuk a vadontermővel, különbsége szembe is tűnik. Ezen új kaktusz nem igényel felszeletelést, vagy tüskéinek leperzselését. Analízisét alább adjuk:

Vizmentes anyag: Kaktuszlevelek 19.91 hamu, 6.48 protein, 10.22 rostanyag, 61.48 nitrogénmentes kivonat, 1.83 aethermentes kivonat.

Luczerna levelek: 5.67 hamu, 12.74 protein, 39.04 rostanyag, 41.06 nitrogénmentes kivonat, 1.49 aethermentes kivonat. Prairie-fű (gramagrass) 15.11 hamu, 6.99 protein, 30.31 rostanyag, 45.06 nitrogénmentes kivonat, 1.96 aethermentes kivonat. Ezekben jelentékeny szerepet játszanak az anorganikus sók, úgy hogy Amerikában a marhasó nélkülözhetővé vált.

A kaktusznak csak egy nagy hibája van. A keresztezések csak ujabbban nyertek befejezést, a mennyiben Luther Burbank csak a 4 év előtt vetett 7 palántánál állapodott meg keresztezéseiével s ezeket hajtásokból szaporította. A fagyálló kaktusz pedig csak idén nyert befejezést. Mivel az amerikaiak annyira kapkodnak dugványain, hogy 1908. júniusban az első árusítás alkalmával a dugványok 2 dollárról 100 dollárra emelkedtek egyenként, az idei szezonban is alig fog eljutni hozzánk. Ausztrália 1906. január 20-ától termeli, a mely napon John M. Ruthland 5 levelet importált a fent idézett társaság által, és az árusított 7 fajtából ötöt honosított meg hazájában. Két fajtáról le kellett mondania, mivel az anya növények oly zsengek voltak még, hogy megcsönkítani veszedelmes lett volna. Burbank a Carnegie-féle egyetemi alapítvány ösztöndíjasa s ötven ezer koronát kap évente onnan. Darabonkint nem ad el sohasem. A Company Amerika déli részein, hol e, ha nem is fagyálló hét fajta is nagy elismerésre talált, tavaly 200.000 farmot segített létesíteni eddig ember nem járta földön.

Schmahl Gottfried.

KÉRDÉSEK ÉS FELELETEK.

Kérdés. *Kukoricza vagy cukor-czirok családánádé ajánlatosabb-e?*

Takarmány (zöld) nyerése végett, mi alkalmasabb a tengeri (csalamádé) vagy pedig a cukor-czirok? *K. J.*

Kérdés. *Buza és zab helyett mit adjak tyukjaimnak?*

A buza rendkívül drága és nincs, a zab a lovaknak és borjúknak sem elég. Mit etessenek tyukjaimmal, hogy jól és olcsón helyettesíthessem ezt a két főtáplálékot? *L. M-né.*

Kérdés. *Takarmánytermelés nyírföldön.* Takarmányt óhajtanék termelni homokos és csak kevésbé agyagos erdőtalajon (nyírföld),

28-ik ábra. A takarmánykaktusz az első évben.

a mely inkább száraz természetű, egy kissé lejtős s csak egy része gyöngén trágyázott. Milyen fűmagvakból, mily arányban kellene keveréket összeállítanom és mennyit vethetnék kat. holdanként? Megjegyzem, hogy a vad-baltaczim e helyen igen gyakran fordul elő. *S. S.*

Kérdés. *Marha- és birkalegelő létesítése ugarföldben.*

Marha- és birkalegelő ugarföldben való létesítésére mi a legalkalmasabb; a mezei komocsin, fehér here, svéd here, vagy pedig valamelyik francia vagy angol perje? Kérek t. gazdátársamtól eziránt felvilágosítást, és hogy minden itt felsoroltakból egy magyar holdba hány kg. vetőmag szükséges. A felsoroltakból a legalkalmasabbat most tavaszkor rozs és zabra vetném el 1910.-évben használnám a legelőt, és 1910 őszen oda őszi vetés jönne; természetesen, ha a folyó évben is adna már legelőt, úgy még előnyösebb lenne. *K. J.*

Felhívjuk

a t. cz. gazdaközönség figyelmét a

*** **budapesti** ***

gyapju-aukcziókra,

melyek évente két sorozatban tartanak meg.

Az aukcziókra felküldött és „Gyapjuárverések Magyar Általános Hitelbank, Budapest, Dunaparti teherpályaudvar” címzett gyapjuküldemények a M. Á. V. összes vonalain tetemes díjkedvezményben, valamint ingyen raktározásban részesülnek. Bejelentéseket elfogad és mindennemű felvilágosítással szolgál:

 Magyar Általános Hitelbank
Áruosztály — Gyapjuárverések
Budapest, V., Nádor-utca 12. sz.

A LEGJOBB MAGVAK

MAUTHNER ÖDÖN

cs. és kir. udvari szállító magnagykereskedésében

BUDAPEST

IV., Kossuth Lajos-u. 4. VII., Rottenbiller-u. 33.

Az idei árjegyzék megjelent, mely kívánatra
ingyen és bérmentve küldetik meg. **

Felelet. A gazdasági cseléd lakása című kérdésre.

Minden vármegyében külön szabályrendelet hoztak arra nézve, hogy hány év alatt hajtandó végre a külön cselédlakásokra vonatkozó törvény és milyeneknek kell lenni a szoba és konyha méreteknél. Hogy egyik cseléd átjárhat-e a másik szobáján, — hogy közös kályhával lehet-e fűteni két szobát, arra nézve a megyei hatósághoz kell fordulni engedély végett, mert csak az illetékes, ily részletkérdések elbírálására. P.

Felelet. Lehet-e kisebb területen baromfit nagyban tartani című kérdésre.

A baromfitartás vagy tenyésztés megfejthetőségének problémája aránylag szűk helyen egyike a legnehezebb dolgoknak. De nem tartozik a lehetetlenségek közé. Az egészségügyi kívánalmak a helyes és mégis olcsó berendezések, valamint az olesó takarmányozás, a mi a jelenlegi drága takarmányárak mellett majdnem lehetetlen, képezik a legnehezebben megfejthető részeket. — fő az is, a nagyon korai csibenevelést, mely a korai tojóképesseggel jár, idejében megkezdeni, úgy hogy a fürdő sáison beálltával kérdésttevő máris jó rántani és sütni való piaczi áruval rendelkeznek. Szükséges még amellet később tojó tyukokat is tartani, hogy tojásban hiány ne álljon be. Azonkívül a márczius, április és májusban konzerválásáról is gondoskodnia.

Az európai Continensen, de az Angol Szigetországban, valamint az Egyesült Államokban, (ott már 1895 óta) folynak kísérletek, melyek a baromfitermelését szűk helyen és lehetőleg a legtermészetesebb felneveléssel célozzák. Ezeket társulatok és felsőbb tanintézetek és magánosok kísérleti telepeiken eredményesen folytatják. Különösen az 1908. év eredményei érdekesek, melyek kiadványát a lapok szerkesztősége már meg is hozatta, de engedelem nélkül azt nem publikálhatja. Ha ezt az engedelmet elnyertük az „Allattenyésztési és Tejgazdasági Lapokban“ (e lapok mellékleteiben) e tárgyról értekezni fogunk. Ha csak 50%-a igaz annak a mit a bulletinben olvastunk, már is baromfitenyésztésünk óriási átalakuláson fog átesni. A t. kérdésttevőt egyelőre kérjük sziveskedjék e tárgynál nekünk némi türelmet előlegezni. —X.

Felelet. Zabtermés fokozása című kérdésre.

Több fontosabb adat hiányában, zabtermésének terület nagyobbitás nélkül való fokozására, röviden a következőket ajánlom:

Tessék igénytelenségétől eltekinteni, gondos megművelésben részesíteni, a fogóban hagyományos utolsó helyről előre hozni pld. répa, zab (lóhere) hoher, buza stb. meglátja megfogja hálalni. — Jó vetőmag —

Adhat azonkívül kat hold 125 kg. szuperfoszfátot vagy kat hold 80 kg. chilisalétromot a viszonyok szerint; esetleg más beosztásnál különösen homok talajon az előző növény alá Thomassalakot, félve az esetleges gyors kilugozástól. Mittweg Dénes.

Felelet. Trágyakezelés dombos mezőkön című kérdésre.

A dombos földeken trágyát órára hordani akár kupaczkokban, akár szétterítve néha nagyon hátrányos. Ha ugyanis gyors hóolvadás következik be, akkor földbe nem képes a trágyalé beszívároggni, és a hólé mossa le. Csak sétáljon bárki hóolvadás idején trágyázott tábla alján, és meredt szemekkel fogja bámulni a barna hólének lecsurgását táblájáról. Ha a két rossz közül választani lehet, akkor inkább a kupaczkban hagyás mellett lehet állást foglalni, mert így a kilugzás nem oly teljes. Igaz, a kupaczkok alatt buja foltok lesznek, — de ez kisebb baj, mintha a buja foltot előidéző ammoniak mind a fekete tengerbe megy. A gazdasági munka beosztása követeli, hogy a trágyát télen kihordjuk. Ha ezeket tavaszra hagyjuk, akkor elkésünk a tavaszi munkákkal a trágyahordás miatt, ez pedig akkor igen nagy baj. Expediensiul szokták felhasználni azt a módot, hogy a táblán kazlakba rakták a trágyát és onnan hordják szét. Ennek is van hátránya. Először az, hogy dupla munka és másodsor, hogy nagyon sokat veszít a trágya térfogatából. 30—40%-ra is rughat a veszteség. A síkföldi gazda óriási előnyben van a hegyvidéki fölött a téli trágyázás tekintetében, mert egyszerűen szét vetik, a mint kihordják, s a hó kilugozza ugyan a trágyát, de a földjébe szíváro. C.

HIREK.

Politika az elnökválasztásnál az OMGE-ben. Mire e sorok napvilágot látnak, az OMGE már tul lesz az elnökválasztáson, mely bármelyik oldalra dől is el, első eset lesz, hogy politikai pártállás játszott bele, a mi az OMGE életére szomorú következményekkel járhat, s a mit el is lehetett volna kerülni most is, ha volt elnöke, gróf Dessewffy Aurél lemondásával addig vár, — a mi természetes kötelessége is lett volna, — a mig gondoskodott volna arról, hogy lemondásával az elnöki szék újból egyhangu választás útján, vagy legalább minden zavar, minden erősebb megrázkódtatás nélkül töltsék be, a mi neki nagy tekintélyenél fogva okvetlenül sikerül is. Hogy mi lesz a következtése ennek a mulasztásnak — arra ma még nehéz volna felelni. Mi részünkről csak azt kívánjuk, hogy az OMGE-be a politikai pártállásnak a bevitele szomorú következtéssel ne járjanak az OMGE jövő életére nézve.

Az amerikai buzakészletek apadása. Az amerikai hivatalos kimutatások szerint az Egyesült Államok gabonakészlete egyre fogy. Az elmúlt héten a csökkenés egy millió bushell volt. Az amerikai gabonapiaczkokon az a nézet van elterjedve, hogy a jelenlegi készletekből legfeljebb a fele annak a mennyiségnek fog kitelni, a mi az export céljaira szükséges s épen hogy elég lesz a belföldi fogyasztásra. Ez az oka annak, hogy az amerikai piacok irányzata szilárd s az árak egyre emelkednek.

A gabonaszállítmányok súlyhiánya. Most, hogy küszöbön az Ausztriával és Németországgal együttesen kidolgozott vasúti üzletszabályzat életbeléptetése, kiderül, hogy a gabonaszállítmányok ak fél százalékon tulmenő súlyhiányáért való szavatosságot a szerződő három ország közül csak a magyar állam nem akarja elvállalni. A mezőgazdasági és üzleti köröket egyaránt méltánytalanul sújtó ez a magatartás arra indította a budapesti kereskedelmi és ipar kamarát, hogy sürgős fölterjesztéssel forduljon a kereskedelmi miniszterhez a rendszeres súly-

hiány szegyenletes állapotának megszüntetése érdekében.

A Szabolcsvármegyei Gazd. Egyesület folyó évi február hó 20. és 21. napján, Nyiregyházán, a városháza nagytermében az intelligens gazdaközönség részére szakelőadásokat rendez. Előadási tárgysorozat: „Aktuális kérdések a talajmivelés köréből“; „Zöldségtermelés, a gyümölcsök berendezése és a termőfák gondozása“; „A jövedelmező homoki gazdálkozás alapfeltételei“; „Takarmánynövények termesztése“; „A magyar és nyugati fajtájú szarvasmarhák tenyésztésének jelentősége, azok nemesítése és haszonvétele“; „Dohánytermelés.“ Előadók: Kerpely Kálmán, Velich István, Ormándy János, Gass Gyula és Balogh Sándor.

Borvizsgáló bizottság. A hivatalos lap közli, hogy a földmivelésügyi miniszter az 1908. évi XLVII. t.-cz. 52. §-a értelmében alakított budapesti borvizsgáló szakértő bizottság elnökévé a kereskedelemügyi miniszterrel egyetértőleg dr. Wartha Vince miniszteri tanácsost, a kir. József műegyetem rektorát, a kolozsvári borvizsgáló szakértő bizottság elnökévé pedig gróf Béli Ákóst nevezte ki; továbbá kinevezte a földmivelésügyi miniszter a budapesti bizottság tagjaivá dr. Drucker Jenőt, a Magyar Szőlősgazdák Országos Egyesületének igazgatóját, Forster Elek földbirtokost, Görgey Gyula cs. és kir. kamarást, Koricsánszky Jánost, a m. kir. állami Miklós szőlőtelep nyugalmazott igazgatóját és Lindmayer Ferencz székesfővárosi törvényhatósági bizottsági tagot; a bizottság előadójává dr. Kossutány Tamást, a budapesti m. kir. országos chemiai intézet és központi vegyikísérleti állomás igazgatóját; a bizottság titkárává dr. Lakner Ferencz miniszteri segédtitkárt, a kolozsvári bizottság tagjaivá pedig báró Jósika Gábor cs. és kir. kamarás, földbirtokost, gróf Lázár István földbirtokost, dr. Szentkirályi Ákos gazdasági akadémiai igazgatót, Tokaji Lászlót, az erdélyi gazdasági egyesület titkárává és Weisz Józsefet, erdélyi pinczeegylet igazgatóját; a bizottság előadójává dr. Fabinyi Rudolf kolozsvári egyetemi tanárt, a kolozsvári m. kir. vegyikísérleti állomás vezetőjét; a bizottság titkárává Péter Béla gazdasági akadémiai tanárt.

A bankkérdés és a gazdák. Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület közgazdasági szakosztálya a Köztelek nagytermében ülést tartott, a melyen a bank- és mezőgazdasági hitel kérdésével foglalkoztak. A gazdák szempontjából nagyjelentőségű ügy előadója Rubinek Gyula az OMGE igazgatója volt, a ki részletes megokolással terjesztette a közgazdasági szakosztály elé a bank- és mezőgazdasági hitel kérdéseinek figyelembe veendő javaslatait.

Rubinek Gyula ezen javaslatainál két szempontot állított fel. Ezek egyike a bankkérdésre vonatkozik és e téren kimondandónak tartja, hogy tekintet nélkül a bankkérdés megoldásának mikéntjére, a bank szervezésénél a főtanács a m. kir. földmivelésügyi miniszter jelölése alapján a gazdák és azok szövetségi vezetősége sorából választassék; a váltóbírók fele, úgy mint eddig is, a Gazdasági Egyesületek Országos Szövetsége jelölése alapján a gazdák sorából neveztessek

ERŐTAKARMÁNY

(száritott szőlőtörköly 15—20% prot. és zsir) különösen Melassetakarmányhoz kitűnő eredményvel keverhető, miáltal olcsó és tápanyagban gazdag takarmányt nyerünk. Ára 7 korona pr. 100 kg. Felvilágosítással szolgál

Révay Adolf BUDAPEST, IX., DANDÁR-UTCZA 25.

A kiváló bór- és lithiumos gyógyforrás

SALVATOR

vese- és hólyagbajoknál, köszvénynél, cukorbetegségnél és hurutos bántalmaknál kitűnő hatású. Természetes vasmentes savanyúvíz.

Kapható ásványvízkereskedésben vagy a Szinye-Lipóci Salvator-forrás Vállalatnál Budapest, V. Rudolfrakpart 8.

Cséplőgéptulajdonosok

pénzt, időt és munkát takarítanak meg és szebb, jobb cséplési eredményt érnek el a

Stern-féle szabad. dobkosárbetéttel.

Szakértő bizottság előtt

egy 550 keresztből álló buzaszalmát, mely már egy közönséges dobkosárral el lett csépelve, szab. betétsines géppel utáncépelltetünk és az eredmény 680 kgrm. tiszta buzaszem volt.

Számtalan elismerő levél. — Kérdezősködére ingyen és bérmentve nyújtunk felvilágosítást.

Bárdos és Brachfeld
Budapest, VI., Gyár-uteza 5.

ki; a banktörvényben pedig mondassék ki az az elv, hogy a jegybank nem lehet az állam hitelezője. A másik szempontból, a mezőgazdasági és szövetkezeti hitel, de általában a bankhitel olcsósága tekintetében kívánatosnak tartja, hogy jegybank a nyílt piacon ne számítoljon le; a bank megfelelő összeg erejéig köteles legyen a hivatalos kamatlábnál egy százalékkal alacsonyabban leszámitolni, oly szövetkezeti központok és mezőgazdasági hitelegyletek váltóit és warransait, a melyek közvetítőként szerepelnek a kisember és jegybank között. Az ily szövetkezetek, vagy hitelegyletek visszleszámitolási hitelét a bank befizetett üzletrész, illetve alaptőkéjüknek és tartalékalapjuknak megfelelő összegben szabja meg. Ezenkívül fontosnak tartja, hogy a mezőgazdasági üzletforgalomból eredő váltók egyébként is a kereskedelmi váltókkal egyenlőknek tekintessenek, különösen pedig a jegybank az olyan váltókat, a melyeken a bonitás szempontjából minden biztosítékot nyújtó egy gazda aláíró szerepel, valamely hitelképes szövetkezeti intézmény czégével ellátva leszámitolásra elfogadja, vagyis ily módon az ugynevezett singuláris hitel lehetővé tétessék.

A nyugatmagyarországi mezőgazdasági szesztermelők szervezkedése. A Nyitra, Bars, Trencsén és Pozsony megyei mezőgazdasági szesztermelők nagyrésze Engel Henrik elnöklésével a Köztelken ülést tartott, melyen az elnöki megnyitó után egyhangulag elhatározták, hogy szeszértékesítő középpontot alakítanak és annak alakítása után szövetkezeti szeszfinomítót állítanak föl. Ezenkívül tervezik, hogy szomszédos megyék szesztermelőihez is, hasonló szervezkedésre fölhívást küldenek. A szeszértékesítő középpont ezen az ülésen már végleg megalakult és ugyanezek az érdekeltek *Galgócson február 21-én* új ülésre gyűlnek össze, a mikor a szövetkezeti szeszfinomító fölállításának kérdésével fognak foglalkozni.

Felhívjuk olvasóink figyelmét főtisztelendő Agnelli József csóri plébános ur burgonya hirdetésére. Az ő neve az oly nagy diadalt aratott *magyar kincs* burgonya révén a burgonyatenyésztők sorában s a jeles burgonya közkedveltségére tett szert hazánkban és a külföldön is. Legujabb alkotásai a Pannónia burgonya és a Hungária burgonya. Ugy véljük, hogy ezen két ujdonsága elődjének kedvező sorsában fog részesülni.

APRÓK.

Hány évig csiraképesek a here és fűmagvak? Ezen kérdés eldöntése végett, Azings Benema a wageningeni magvizsgáló állomás vezetője végzett kísérleteket. Vörös herénél azt tapasztalta, hogy 2 év múlva csirázott 65—71 %, 3 év múlva 40—55%, a 4-dik évben már csak 2—23%. Ebből az következik, hogy a vöröshere a 4-dik évben már nem használható. A fehér herénél is negyedik évben a csirázóképesség már nagyon alászállt. A svéd here csak 2 évig használható. A luczernamag 2 év múlva 40%-át veszítette el csirázóképességének. A sárga here is csak 2 évig használható, ép úgy a bükköny, a lenmag és a nyulzapuka. A csillagfürt csak egy évig csiraképes. A fűmagvak 2—3 évig tartják meg csirázóképességüket.

Egy új aranka föllépése Olaszországból. Olaszországból meglehetősen sok heremagot szoktak kereskedőink importálni, jó lesz tehát tudomásul venni a következőket: Föllépett ugyanis Olaszországha a *Cuscuta Gronovii Wild*, a melynek magvait ugyszólván lehetetlen a heremagvakból kirostálni. Már a Schribaux által fölfedezett nagy aranka mag is veszedelmesnek bizonyult, mert a *decusculatorok*kal lehetetlen volt kitisztítani tőlük a heremagvakat. A Schribaux által felfedezett aranka fajta a *Cuscuta arvensis* volt, a mely Amerikából lett behurcolva. A *Cuscuta Gronovii* is onnan eredhetett, s a veszedelmes benne az, hogy 1-5 milliméter átmérővel bírnak a magvai, melyek sötétpirosba átjatszó sárga színűek, holott a mi *Cuscuta*nk magja apró és fekete. A *Cuscuta Gronovii* a herreféléken kívül a répát és főleg a kendert is megtámadja, utóbbinak termését majdnem tönkretesz; de azért burgonyán, paradicsomon, czikorián és sok mindenféle növényen tud kártevőleg föllépni. Ez a nagyfokú veszélyessége arra int bennünket, hogy a Franciaország által

követett utra lépünk, vagyis hogy tiltsuk meg az arankás magvak behozatalát már a határon, vagyis határvizsgálat nélkül semmiféle heremagot az országba be ne ereszzünk.

A korai burgonya termelés Jerseyben. Jersey szigetét a Golf áram nagyon kedvezővé teszi korai burgonya termelésre. Ott a Myatt, Early Flukes, Prince of Wales burgonyákat ültetik nagy kiterjedésben, a melyet előcsiráztatásnak vetnek alá. Az alacsony ládikákba elített vetőmagvak márszeptemberben kezdenek csirázni eltartási helyükön. Ezen csirákat november végén eltávolítják, januárban újra kezdenek csirázni s ezek az ültetés idejékor 2½ centiméteresek vagy még hosszabbak. Ezek már használhatók. A gumókat ültetéskor darabokra metszik, ügyelve arra, hogy csirájuk legyen. Ha kicsiny a gumó egészben ültetik el; valamint az Early Flukes fajtát, a melyet mindig egészben ültetnek el. A magnak hagyott burgonyát egészen nem hagyják megérni: mert *csak úgy lehet megóvni korai jellegét.* A korai burgonyát fogyasztásra május közepén kezdik szedni. A Myattnak három hó, az Early Flukesnek 4 és a Prince of Walesnek 3½ hó kell a kifejlődéshez. A szedéskor nyomban osztályozzák, kosarakba csomagolják és küldik London, Hull és más angol városokba. Jó közép termés 90 métermázsza acre-enként (acre = 1120 négyzetöl). Igen ám! Csakhogy hatalmasan trágyáznak és műtrágyáznak. 50 kg. vagyis 112 angol fontért 35—40 frankot kapnak az angol piacokon. De ez az ár csak az igazán koraiakra áll, június elsejétől július elsejéig az ár folyton esik rohamosan. Hektáronként e számadás ez: Kiadás: bérlet 561 frank, trágya 701 frank, vetőmag 561 frank, kiszedés 196 frank, szántás 278 frank, guano 420 frank etc. Összes kiadás 3251 frank. Nyers jövedelem átlag 4500 frank. Tiszta haszon 1248 frank. A burgonya korán lekerülvén, murkot, karórépát vetnek bele, melyek 900—1000 mm. teremnek ott hektáronként, 500—520 frank értékben. A kis Jersey szigete Angol és Franciaország között kedvező égalji helyzete pompásan kihasználja a földgömb legnagyobb gyomrát London szomszédságában.

Vetőmagvak.

(Mauthner Ödön tudósítása.)

A forgalom immár megelégnült és mivelhogy rendszeren úgy van, hogy a keresletet az emelkedő árak fokozzák, a bükkönynél szintén van alkalmunk ezt tapasztalni. Gazdáknak e magfélből semmi ajánlható készletük nincs s csakis kereskedők rendelkeznek némi készlet felett, melyért métermázsánként szívesen megadnak 2—3 koronával többet, mint a mult héten. Ily viszonyok, s a nagy szükséglettel szemben, melyre a számos keresletükövé következtetni lehet, nem lehet megmondani, vajjon mily magasságban fognak az árak megállapodni. Vörös lóhere. A kemény hidegeket tekintve, konstátálni lehet, hogy olyannyira számosan érkeznék be a rendelések, hogy e cikl lefolyt heti kelendőségével nagyon meg lehet elégedve a magkereskedelem. Ára határozottan szilárd; de a mult hetihez képest nem emelkedett. Luczerna. Ama körülményből, hogy az egyes rendelések jóval nagyobb mennyiségekre vonatkoznak, mint az utóbbi években, azt következtetik, hogy a szükséglet az idén igen nagy fog lenni. Ára változatlan. Takarmányrépamag. Már most február közepén is óriási kelendőséget bizonyított az impregnált takarmányrépamag, ez pedig mindenesetre ama körülménynek tudandó be, hogy évről-évre jobban és jobban arról győződnek meg a gazdák, hogy az impregnálásra használt répamagot rendkívüli lelkiismeretes selektálás folytán semmi néven nevezendő másféle répamag felül nem mulhat. Teljes csirázásu csabairkeveréktől mentes baltaczin kevés van, ára emelkedő.

Jegyzések nyersáruért 100 kilogrammonként:

Luczerna világos szemű	128—136 K
Luczerna barnás szemű	112—120 »
Vörös lóhere természetű aranka-mentes	138—145 »
Vörös lóhere arankától megtisztítható	125—130 »
Vörös lóhere nagyarankás	110—115 »
Biborhere	40—42 »
Baltaczin	41—45 »
Bükköny	24—25 »

Szesz.

A szeszüzletben e héten tartott irányzat uralkodott és a szeszárak a legutóbbi zárlatjegyzés szerint záródnak.

Elkelt finomított szesz adózva nagyban 177-50—178-50 K-ig, adózatlanul 58-50—59-50 K-ig nagyban helybeli és valamivel olcsóbban vidéki szeszgyáraktól és másodkéztől ajánlva.

Élesztőszesz adózva 176-50—177 K-ig, adózatlanul 57-50—58 K. felsőmagyarországi vevők által vásárolva.

Denaturált szesz hordóval együtt nagyban 51—51-50 K-ig kelt el.

Mezőgazdasági szeszgyárak részéről kontingens nyersszesz jegyzésen alól 2-50 K-ig, fix árban 52-50 K-ig kelt el azonnali campány szállításra. Exkontingens szeszben gyér a kínálat.

Budapesten a kontingens nyersszesz ára 54-50—55-50 korona.

Budapesti zárlalárak nagyban:

Finomított szesz adózva	177-50—178-50 K
Finomított szesz adózatlan	58-50—59-50 »
Élesztőszesz adózva	176-50—177- »
Élesztőszesz adózatlan	57-50—58- »
Nyersszesz adózva	175-50—176- »
Denaturált szesz	51-—51-50 »

Készáru-tőzsde 1909. febr. hó 12-én.

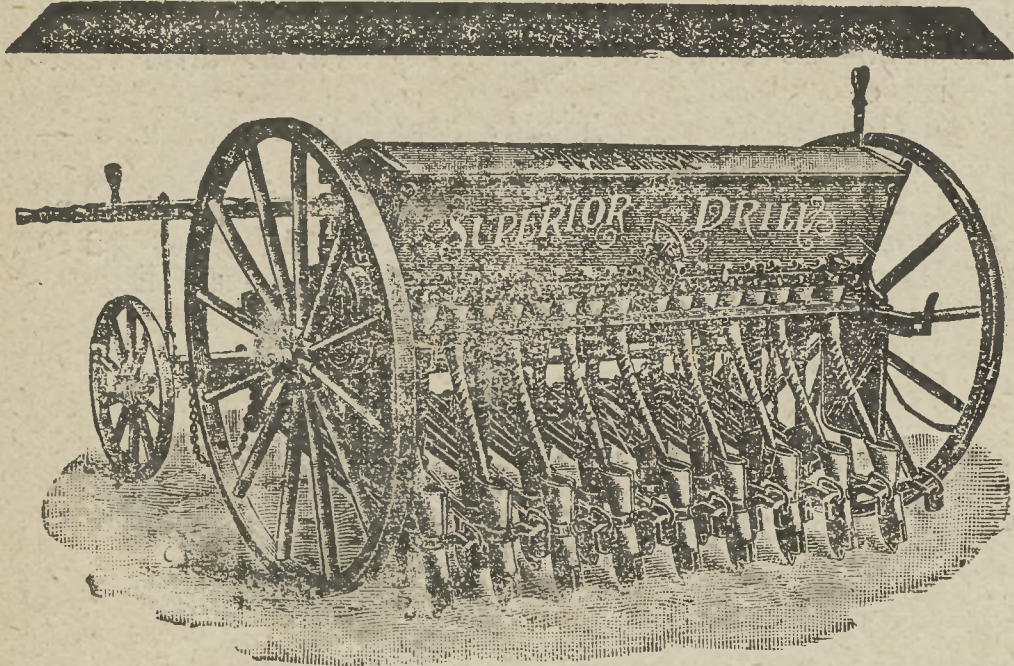
Fajta	Hektáronkénti súly kilogrammban	100 kilogramm készpénz ára Budapesten		Hektáronkénti súly kilogrammban	100 kilogramm készpénz ára Budapesten	
		Kor.-tól	Kor.-ig		Kor.-tól	Kor.-ig
Buza:						
Tiszavidéki	75	—	—	79	26.20	26.65
"	76	25.70	26. —	80	26.35	26.95
"	77	25.85	26. —	81	26.50	26.90
"	78	25.20	26.50	82	—	—
Fehérmegyei						
"	75	—	—	79	27.20	27.60
"	76	25.60	25.80	80	26.85	27.30
"	77	25.80	26.05	81	—	—
"	78	26.05	26.30	82	—	—
Pestvidéki						
"	74	—	—	78	25.95	25.60
"	75	—	—	79	26.50	26.75
"	76	25.60	25.80	80	26.25	26.50
"	77	25. —	25.10	81	—	—
Bánsági						
"	74	—	—	78	—	—
"	75	—	—	79	—	—
"	76	—	—	80	—	—
"	77	—	—	81	—	—
"	78	—	—	—	—	—
Bácskai						
"	75	—	—	78	25.85	26.60
"	76	25.70	26.30	79	26.20	26.60
"	77	25.90	26.70	80	26.50	26.65
"	78	—	—	81	—	—
Rozs elsőrendű új					19.50	20.40
" középminőségű (új)					20.20	20.40
Árpa takarmányáru, elsőrendű					17. —	16.90
" másodrendű					16.20	16.90
Köles					—	—
Zab elsőrendű (új)					17.55	17.80
" középminőségű (új)					17.20	17.50
Tengeri belöldi					14.15	14.35
" román v. bolgár					—	—
Repezekáposzta					—	—

Kimutatás

a bazai nyilvános áruraktárak és szövetkezeti gabonáraktárak gabona és örlemény forgalmáról és készleteiről. 1909. január 30-tól 1909. február 6-ig.

A forgalom és készletek részletezése	Buza	Rozs	Árpa	Zab	Tengeri
I. Készlet és forgalom.					
Készlet 1909. január hó 30-án	339262	163020	158060	165056	104703
Betá. 1909. jan. 30-tól rozás; 1909. febr. 6-ig	13833	2693	6527	2399	11143
Kitá. 1909. jan. 30-tól rozás; 1909. febr. 6-ig	27608	6541	22442	6731	18149
Készlet 1909. febr. hó 6-án	325487	159172	142145	160724	102697
II. Az 1909. február hó 6-án megállapított készletek részletezése.					
A) Nyilvános áruraktárak					
Bács	—	—	—	—	—
Berettyóújfal	6942	1433	5470	1150	100
Békéscsaba	11630	497	362	709	3586
Brassó	—	—	—	—	—
Budapest	12517	18696	4586	32350	5313
Csáktornyai	14870	7150	299	2804	1558
Czegléd	3878	5348	2728	4456	1310
Debrecen	7251	44746	3113	12426	445
Érmihályfalva	2957	14243	488	118	363
Fiume	31726	1124	26846	15970	34737
Győr	298	2623	12578	1809	3049
Kába	16216	262	199	180	—
Karcszag	1439	—	148	94	149
Kassa	2766	36	2668	8693	95
Kisújszállás	15946	1212	148	341	126
Kisvárdai	10850	11490	840	740	150
Kolozsvár	21376	812	998	2693	85
Marosludas	5847	105	1312	4398	906
Maros-Vásárhely	10325	—	2616	1347	—
Mátészalka	2511	1734	181	3224	1041
Mezőkaszony	2566	90	73	2086	24
Mezőtúr	13358	—	2468	131	121
Miskolc	4809	3225	4528	9127	953
Nagybecskerek	17779	799	116	14737	20458
Nagykanizsa	17051	2386	21959	1496	1121
Nagy roly	8023	1244	—	639	54
Nagyszalonta	1853	1063	311	72	1040
Nagyszében	—	—	—	—	—
Nagy-Várad	5238	1208	2257	812	456
Nyíregyháza	8580	25247	259	5872	—
Nyitra	287	1607	7756	215	—
Páncsova	1973	—	—	150	9228
Pozsony	7434	5349	20568	1082	101
Szarvas	5914	98	676	202	20
Szatmár-Németi	—	—	—	—	—
Szeged	1358	—	897	708	1776
Szoboszló	2144	83	774	95	132
Szombathely	1975	1671	13771	6561	503
Temesvár	33828	619	—	6307	2354
Verecz	3902	156	503	4455	4084
Eszék	—	—	—	—	—
Sziszék	11949	—	106	10749	6379
Zágráb	—	—	—	—	—
Zimony	—	—	—	—	—
B) Szövetkezeti gabonáraktárak.	1571	22774	43	657	347

Laptulajdonos és felelős szerkesztő: **Ordódy Lajos.**

Superior Sorvetőgépek.

— !! Legjobb tolókerékrendszer!! —
!!! Tessék közelebbi leírást kérni !!!

Finom-, szántás-, csukló- és rét-boronák.

== Egy- és többvasu ekék. ==

Háromtagu és egytagu hengerek.

Triórók. == Mútrágyaszórók.

UMRATH és TSA

Budapest, V., Váci-körút 60.

Gőzcseplőkészletek 12 HP-ig. Ipari mozgonyok 200 HP-ig

500 holdon felüli birtok,

ősrégi kastélyllyal, modern gazdasági épületekkel, tehenészet, nagy termő szőlő, köves-ut és folyóvíz mellett, város és vasút közlében eladó. — Czim megtehető a kiadóhivatalban 601—909. szám alatt.

Nemes gyümölcsfa-oltványok

Unghváry László szőlő telepén és gyümölcsfa-iskolájában (Czegléd, Pest-m.) 1909. év tavaszán nagyobb mennyiségű (600—700 ezer darab) nemes gyümölcsfa-csemete kerül eladásra 1—4 éves példányokban a következő gyümölcsnemekből: körte, alma, szilva, őszibarack, cseresznye, meggy, eper, birs, lasponya, dió, ribizke, málna, szomorú alma, szomorú eper, gömb és piramis akác stb.

Ezek árai minőségük szerint (1—4 évesek) 60—100 fillér.

Ugyancsak igen nagy mennyiségben kaphatók 1—3 éves magcsemeték (vadoncok) a következőkből: körte, alma, birs, coudin, cseresznye, sajmeggy (Prunus Mahaleb), mandula Prunus Myrabolana; ezek árai erősségük szerint 100 darabonként 1 kor. 20 fillértől 5 koronáig; 1000-enként 12 koronától 40 koronáig.

Ezenkívül áthatlan sövénykerítésre alkalmas lepényfa (Gleditsia) és akáczacsemeték 1—3 éves minőségben és igen nagy mennyiségben kapható (készlet 2 millió). Ennek ára 1000 darabonként 6 koronától 14 koronáig.

Háromszor permetezett, szokvány minőségű bor- és csemegezőlő-vessző, úgy sima, mint gyökeres minőségben szintén megrendelhető, még pedig a sima 1000 darabonként 5 koronától 200 koronáig; a gyökeres pedig 36 koronától 60 koronáig.

Részletes áriegyzék kívánatra ingyen és bérmentve küldetik.

Eredeti Hanna vetőárpat

a párisi kiállításon „Grand Prix”-vel kitüntetve. megvételre ajánl **Kubicsek Ferencz** földbirtokos, **Cellechovitz,** Prossnitz mellett, **Morvaországban.**

Diszkerkedvelők kérjenek árjegyzéket az első magyar diszfenő-faiskolától. Tulajdonosa **Copony Ede** Körmenten. 120 fajta túlevelőfák, lombfák, sorfák, diszcseserjék kaphatók.

30 millió erdei csemete

	1000 drb Korona
Lúczfenyű 2 és 3 éves magonc, 5.— 7.—	
Erdeifenyű 2, 3 és 4 „ „ 3.— 9.—	
Fekélfenyű 2, 3 és 4 „ „ 3.— 9.—	
Kocsányostölgy 1, 2 és 3 „ „ 6.— 15.—	
Akác 1, 2 és 3 „ „ 2.— 50.—	
„ 2 és 3 éves iskolázott „ 22.— 65.—	
valamint 1 és 2 éves alma és körtevadonc 1000 drb Korona 10.— 50.—	

Továbbá erdei- és sövénycsemeték, gyümölcs-, disz- és sorfák minden kelendő minőségben. Képes főárjegyzéket kívánatra ingyen.

Gróf Batthyány Zsigmond
uradalmi intézősége.

Csendlak, u. p. Ferenczlak. Vasm

Elsőrendű magyarfajú
Erdélyi
jármosökrök,

ugyszintén 1 éves magyarfajú

Erdélyi
ökörborjúk

minden időben nagy választékban kaphatók

ALEXA MIKLÓS-nál
Szamosujvárt.
(Szolnok-Doboka megye.)

Tenyésztojások.

Szabadban tenyésztett fekete amerikai Minorkák a 60.0 márkáért Amerikából importált „Champion Victor” kakas és kintűnő tojók származékai, gyönyörű óriás példányok. Megtermékenyítés és frissességért kezeség vállalatik. Darabja 50 fillér **Vidočka Tobitschau** (Mähren.)

A csetel uradalomban eladó:
16 darab egyéves szőke mangalicza kan,
17 darab két éves tarka üsző.

Tisztartóság.

Posta, vasut Kéthalom.

Hanna

árpa, kovasitni, utántermés eladó; vasuton szállítva, vevő zsákjaiban 18 koronáért. **Maár Zoltán** alattyáni gazdaságában.

Magyar Erdész
erdészeti és vadászati szaklap

Szerkeszti és kiadja
IMECSFALVI IMECS BÉLA
Borsod-Apátfalván.
Előfizetési ár:
Egész évre. . . 14 korona.

Prések és csiszoló gépek

cement-, mozaik-, granitdoit-, terra zó s járda-lemezek gyártása céljából ugyszintén formákat, műkövek, betonsövek-, gömbölyű és tojásdad profilok-, betonsinszter nyek stb. részére legújabb szerkezetekben és kitűnő kivitelben szállít:

Eisengiesserei u. Maschinenfabrik Niederburg
Georg Wittmer Karlsruhe (Baden)

:: 1874-ben alapítva. ::

Vezérképviselő Magyarországon részére:

Büschitz Mór Komárom.

A legtöbb legnagyobb gyárak bel- és külföldön általunk rendeztetek be. — Katalógusok ingyen és bérmentve. —
:: Legkitűnőbb ajánlatok rendelkezésre. ::

NÁD

kbl 50000 kéve nád eladó ab vasutállomás Székelyhid, waggonba rakva, vevő ponyváival lekötve 220 kor. árban 1000 kévenként (egy waggon kbl 1000 kéve). Rendelések a vételár előzetes bekiűdése mellett

gróf Stubenberg József székelyhidi uradal-
mának számtartói hivatalához.

forduljon minden érdeklődő, kisulyt fektet I. fajtisza anyagra.
Városok és községek közutai befásítására legalkalmasab a

NAGYENYED-re
Alsófehér m.

Gömbakác

Szál litunk 2-50 m. magas erőteljes szép koronájú fákát 100 drbonként 120.— kor-ért.
Többi szakmabeli cikkekről árjegyzéket ingyen küld:

FISCHER és Tarsai
faiskolák és szőlőültetvénytelepek

Gyümölcsfák,

törpe és magastörzsűek dús választékban kaphatók a nagym. gróf Zichy József kertészetében Puzta-Fődémesen, (Pozsony m.). Továbbá helyszüke miatt nagygyümölcsű mogyoróbokrok 100 d.-onként 30 kor. Árjegyzéket kívánatra ingyen és bérmentve küld a vezetőség.

LEGTERMÉKENYEBB

és rendkívüli jó tulajdonai következtében Európa minden országában terjedő, magyar származású, gazdasági intézetek és kísérletezési állomások által kpróbt és legjobb fajú burgonyáknak elismert **nemes burgonyafajok:** 1. **Agnelli-féle Magyar Kincs-burgonya**, termése csodálatig nagy. Legnagyobb futóhomokban is jól sikerül. Legnagyobb szárazságban és forróságban is jól sikerül, amidőn másfajú burgonya belevész. De igen kötött, hideg és nedves földben nagy termést ad, ahol másfajú burgonya eltörpül. Igen knom izű és konyhai célokra legkitűnőbb burgonya. A szesz és éreményítő gyártására és gazdasági célokra legelsőrangú burgonya fs e tekintetben minden másfajú burgonyát fölülmul. Ára: 100 kg. 14 K, 50 kg. 8 K, 2. **Agnelli-féle Pannónia-burgonya**, sárga husu, igen finom izzel. Fölötte nagy termékenységű vetekedik a Magyar Kincs-burgonyával. Koraisága dacára, csodálatig nagy termést ad és ugy e két rengkívüli tulajdonsága, a korai érése és csodálatig nagy termése legelsőrangú burgonyává teszi. Érik junius végével, július ele ével. Ára: 100 kg. 16 K, 50 kg. 9 K. 3. **Agnelli-féle Hungária-burgonya**, rendkívül nagy termést ad. Jól sikerül minden talajban. Hungária-burgonyának vizes és mocsáros területekre való iltetésére és termesztésére, használhatósága egyedül áll a burgonyafajok között, ahol igen jól sikerül és a mocsaras terület dacára, a betegségnek egészen ellenáll. Eltartóságában nevezetesség. Ára: 100 kg. 20 K, 50 kg. 11 K. Mind ab itt vasuti állomás. Nagyobb mennyiség vevésénél az ára megegyezés szerint. Kapható létesítójénél: **Agnelli József, plébános, Csári, Nyitra megye.**

Saját magpergetőjében termelt, legmagasabb csiraképességű **tülevelű magvakat**, kitünő minőségű **lombfamagvakat**, **kocsányos és kocsánytalan tölgymagokat**, **fűmagvakat**, valamint **répa**, **here** és egyéb **gazdasági magvakat** ajánl

FARAGÓ BÉLA

cs. és kir. udvari szállító
magyar magpergető gyára, erdészeti csemetekertjei
ZALAEGRSZEG.

Millió

úri- és hölgy-órák,

a legpontosabban szabályozva és repassirozva, 3 esztendői kezességjegy ellenében küld a **Wiener Uhrenfabrik, Heinrich Weisz, Wien, XIV. Pillergasse 1/344.** Svájci nikkell zsebóra 5 korona. — Pompás remontoir gloria, ezüst horgony uti óra 3 köpennyel csak 5 korona. — Nagyon divatos remontoir elektro-, arany-, úri- és hölgy-órák 10 korona. — Ugyanaz kettős köpennyel 14 korona. — Ehhez illő elegáns úri- és hölgy-óraláncok á 6 korona. — Ébresztő órák á 2 korona 90 fillér. — Karperecek, amerikai doubié-aranyból 5 koronától 10 koronáig Elküldés utánvétellel. Kicsérelés megengedve.

Saját telepein nevelt, kitünően fejlődött, erdősítési célra alkalmas **tü- és lomblevelű csemetéket**, **gyümölcsfakat** válogatott fajokban, **diszfenyőket**, **sor-fákat**, **élősövény-csemeéket** ajánl

FARAGÓ BÉLA

cs. és kir. udvari szállító
magyar magpergető gyára, erdészeti csemetetelepei
ZALAEGRSZEG.

Alkalmi vétel több millió tölgycsemete 20.— 150 cm. magasságban, 50,000 darab diszbokor 1 1/2—3 méter magasságban, 20,000 drb diszfenyő 1 1/2—3 méter magasságban.

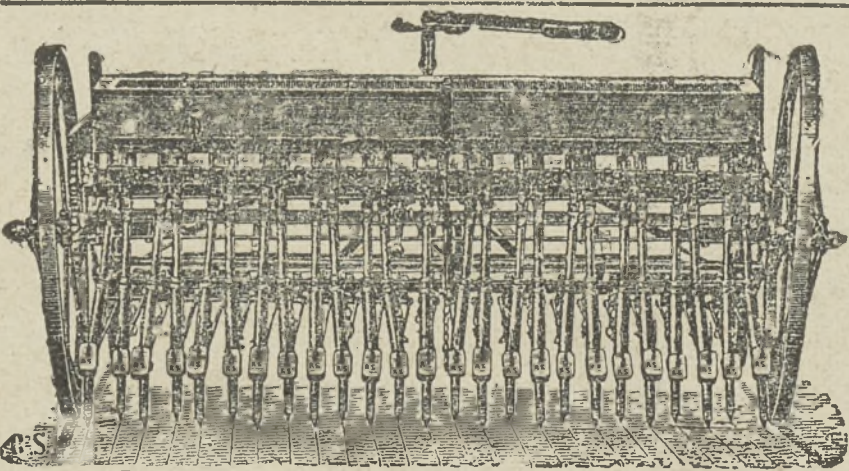
Kizárólag fajtiszta őszi szedésű jég- és fagymentes sima vesszőt ajánlok vételre!!!
Készlet gyökeres csak 150,000. Árjegyzék bárkinek kívánatra Küldetik bérmentve! **Sima készlet 3 millió.**
Kivonat MICHL ISTVÁN tata-tóvárosi immunis mintaszőlőtelepe árjegyzékéből:

A szőlőfaj neve	Gyökeres		Sima		A szőlőfaj neve	Gyökeres		Sima		A szőlőfaj neve	Gyökeres		Sima	
	száza	ezre	száza	ezre		száza	ezre	száza	ezre		száza	ezre	száza	ezre
BORFAJ:					CSEMEGEFAJ:									
Overni hamvas ... fehér	—	—	1.20	10.—	Oportó ... fekete	—	—	—	5.50	Muscat Hamburg ... fekete	—	—	2.50	20.—
Budai zöld	—	—	.60	5.—	Othello	—	—	—	5.—	" Madersfield c.	—	—	1.80	12.—
Burgundi	—	—	.80	6.50	Vegyes borfaj	—	—	—	3.50	" Augustana ... fehér	—	—	2.50	—
Erdei (fehér bakar) 2 éves	4.—	30.—	.80	5.—						Calábriai	—	—	2.—	15.—
Erdélyi leányka	—	—	1.50	12.—						Csaba gyöngye 10 db sima 2 frt	—	—	10.—	8.80
Ezerjő	—	—	.50	4.50						Damaskusi ... fehér	—	—	2.—	15.—
Fehér Bogdányi dinka	—	—	.80	6.50						Ezredéves emlék	—	—	2.—	12.—
Furmint	—	—	.60	5.—	Chass. blanc, croquant fehér	—	—	—	5.—	Ferdinand Lesseps	—	—	2.—	15.—
Hárslevelű val. Hegyaljai	—	—	.80	5.—	" corneille blanc	—	—	1.20	8.—	Genauí óriás	—	—	1.50	10.—
Járdovány	—	—	.80	6.50	" Fontainebleau	—	—	1.20	8.—	Kecskecses	—	—	1.50	8.—
Mézes fehér	—	—	.50	5.—	" musc. Gama Drome	—	—	1.50	10.—	Kossuth Lajos	—	—	2.—	15.—
Mirnovácsi	—	—	1.20	8.—	" musc. d'St. Fiacre	—	—	1.80	12.—	Madelaine angevine	—	—	1.—	6.50
Mustos Kadarka	—	—	.60	5.—	" de Nantes	—	—	1.80	12.—	" royal	—	—	1.—	8.—
Olasz rizling	—	—	.50	3.80	" Napoleon	—	—	2.—	12.—	Malaga	—	—	2.50	20.—
Rajnai Rizling	—	—	.70	5.—	" Vibert	—	—	1.50	10.—	Melinet (homok király)	—	—	2.—	15.—
Rakk	—	—	.60	5.—	" Fontain. rouse v. piros	—	—	1.80	12.—	Passatutti	—	—	1.—	8.—
Sauvignon	—	—	.70	4.50	" rouse s.	—	—	1.20	8.—	Precoce de Malingre	—	—	—	—
Szerémi zöld	—	—	.60	5.—	" Imperial rouge	—	—	1.50	10.—	Szemendriai	—	—	1.80	10.—
Szlankamenka	—	—	.80	5.—	" Negropont	—	—	1.50	10.—	Bronners szőlő vil. piros	—	—	1.80	10.—
Zöld Sylváni	—	—	.80	4.—	" Ronsard vil.	—	—	1.80	12.—	Kecskecses söt.	—	—	1.60	12.—
Bogdányi dinka piros	—	—	1.—	8.—	" tokay angevine v.	—	—	1.80	12.—	Malaga rosea vil.	—	—	2.50	20.—
Kövidinka 2 éves	3.50	25.—	.60	5.—	" rouge crequant s.	—	—	.80	6.—	Malakoff Ossum söt.	—	—	3.—	20.—
Szlankamenka	—	—	1.—	6.50	Muscat Alexander ... fehér	—	—	.80	6.—	Rosa minna di Vacca	—	—	1.80	12.—
Tramini	—	—	1.50	12.—	" Caminada	—	—	2.50	20.—	Dodrelábi ... fekete	—	—	1.20	8.—
Veltelini	—	—	.60	4.50	" croquant	—	—	1.80	12.—	Izabella	—	—	1.20	8.—
Vörös dinka	—	—	—	—	" dr. Rob. Hogg	—	—	2.20	15.—	Malaga kék	—	—	2.—	15.—
Alicante bouchet ... fekete	—	—	.70	5.—	" Escholata sup.	—	—	4.—	—	Ökörszem	—	—	1.20	8.—
Aramon	—	—	1.—	8.—	" Lahnes Perfect.	—	—	5.—	—	Olivette nouve	—	—	1.80	12.—
Carbenet	—	—	.60	3.50	" Lunel	—	—	1.—	6.—	Trollingi	—	—	1.50	10.—
Kadarka nemes ... fekete	—	—	.60	4.50	" Ottonel	—	—	1.50	10.—	Vegy. csemege exquisit fajok	8.—	10.—	2.—	15.—
Merlott	—	—	.70	3.50	" Pansée	—	—	2.50	20.—	" kiváló jó } 2 éves	6.—	40.—	1.50	10.—
Nagy Burgundi	—	—	.60	5.—	" di Corail vil. piros	—	—	1.50	10.—	" chasselas fajok	—	—	1.—	6.—
					" frontignen rouge sötétpir.	—	—	1.80	12.—	Rip. portalis I. oszt. 2 éves	4.—	35.—	1.80	14.—

MEGJEGYZÉS. Mindazon küldeményeket, melyek a 60.900. sz. miniszteri rendeletnek meg nem felelnek, kötelezem magam legott saját költségemen visszahozatni s a megrendelő által kifizetett összeget megtéríteni. Fenti áracsomagolás nélkül értendő, melyért csupán saját kiadásaim számítom fel. A vesszők fajtiszta, szokványminőségűek, peronospora, oidium és jégveresmentesek, őszi szedésűek. Megrendeléshez 1/3 előleget kérek. — Telepem: Bécsben, Budapesten, Prágában, Szegeden, Párisban, Pozsonyban, Ostendében elsőrendű érmet és Ostendében még királyi kitüntetést „koronás arany érdemkeresztet” nyert. — Több ezer elismert tanuskodik, többek közt állami, főhercegi és temérdek uradalmi telepekről is — a pontos és lelkiismeretes kiszolgálásról.

PROPPER SAMU

MEZŐGAZDASÁGI GÉPRAKTÁRA
BUDAPEST, V., VÁCZI-KÖRUT 52.

Ajánlja mérsékelt árakon a jelen idényre **SACK RUDOLF** elismert kitünő gyártmányait, aczélekeit, vashoronait, könnyű és szilárd sorvetőgépeit,

szecskaavagó- és repavagó-gépeit kézi, járgány- és gőzhajtásra.

Elsőrendű biztonsági járgányait.

„WESTFALIA” műtrágyaszóró-gépeit, a jelenkor legjobb szerkezetű **takarmány pároló-készülékeit**

és minden egyéb gazdasági gépeket és eszközöket.

Mindenről kimerítő árjegyzék és készséges felvilágosítások.

Aczélból sajtolt szénavillák.

37.928 sz. magyar szabadalom.
A favillákat teljesen pótolja.

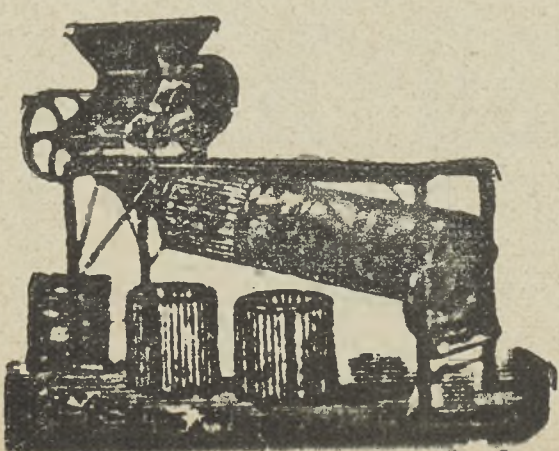
Az eddig használt favilláknak igen nagy hátránya, hogy nagyon rövid idő alatt elpusztulnak s minden évben, sőt egy évben többször is ujakkal kell pótolni.

Több kísérlet után sikerült ruganyos aczélemezéből sajtolt szab. szénavillákat gyártani az itt látható ábra szerint.

A szab. sajtolt szénavillákra sem hoségne, sem nedveségnek befolyása nincsen, így sem el nem görbül, sem ki nem egyenesedik, használható akár miyen harماس, megázott szénában vagy lóhereben.

A szab. sajtolt szénavilla sokkal olcsóbb, mint a favilla, mert egyszeri beszerzéssel évekig eltart, míg a favilla minden évben pótlandó.

A szab. sajtolt aczél szénavilla kitünő minőségű, ruganyos az ágak sem el nem törnek sem el nem görbülnek, a mellett elég könnyűek.
Kapható: **Guba József** vaskereskedőnél **Topolya** (Bács megye).

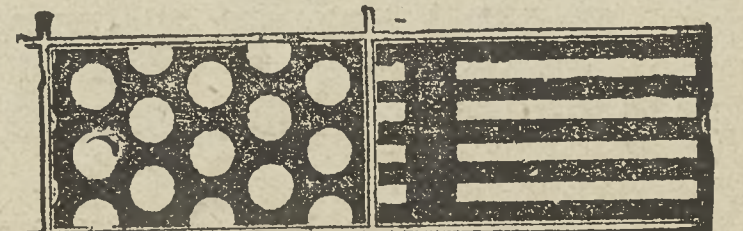
Stahel és Lenner

Trieur- és lemezlyukasztó-gyár

BUDAPEST.

Ajánljuk **TRIEURJEINKET**

és **OSZTÁLYOZÓ GÉPEINKET** gabona és hüvelyesek tisztítására és osztályozására

TÖREKROSTÁK és minden fajta **LEMÉZROSTA** gőzcséplő gépek számára.

Figyelem!

Szőlőoltványt, szőlővesszőt ne rendeljen addig, míg tőlem árjegyzéket nem kér! Gyökeres oltványok ezre 140 korona. Delaware ezre 100 korona.

Czim:

Szigyártó Nagy Mihály
Felsőseged, Somogy megye.

Gazdák Biztosító Szövetkezete

Budapest, VIII., Baross-utca 10. szám,

Alakult 1900. Biztosítéki alap: Alakult 1900.
Alapítványok a kormány hozzájárulásával . . . 1,970.340.— kor.
Tartalékok . . . . . 764.760.15 "

Összesen: 2,735.104.16 kor

1901. évi fölösleg 90.349.— kor. 1904. évi fölösleg 72.438.23 kor
1902. " 59.782.26 1905. " 61.730.60
1903. " 109.331.73 1906. " 39.243.65

Biztosításokat elfogad tűz- és jégkár ellen, ugyszintén az ember életére, különféle módoszatok szerint.

Az üzlet-eredményben a biztosított tagok arányukban részesülnek és az 1901. évi üzletfeleslegből úgy a tűz-, mint a jégkár ellen biztosítva volt tagok 4 százalékos díjvisszatérítést kaptak.

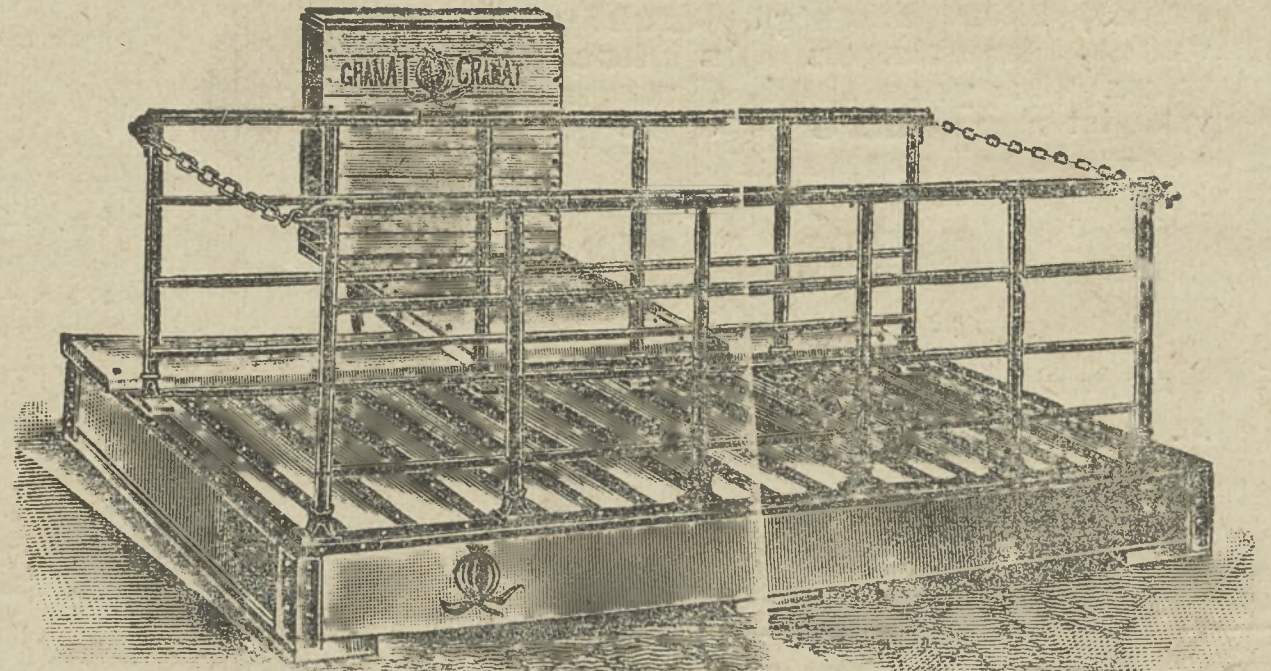
Az 1902. évi üzlet feleslege közgyűlési határozattal tartalékba helyezte. — Az 1903. évben a jégkár ellen biztosítottak 4%-os díjvisszatérítést kaptak. — Az 1904. és 1905. évben a jégkár ellen biztosítottak 2-2%-os díjvisszatérítésben részesültek. — Az 1906. évben a jégkár ellen biztosítottak, kik 5-10 évre adták fel biztosításukat, 5% engedményben részesültek.

Biztosítási ajánlatok benyújthatók közvetlenül vagy a képviselők közvetítésével. Nyomtatványokkal és felvilágosítással minden irányban készséggel szolgál az igazgatóság.

Champlain tavaszbuza,

kissé árpás, a vevő zsákjaiban, bieskei vasúti állomásra szállítva, készpénzfizetés, vagy utánvét mellett, 28 koronáért kapható bieskei Rosenfeld Henrik uradalmi gazdaságában, Bieske, Fehérmegye.

„GRANAT“ MÉRLEGGYÁR ZWARG ÉS RINGEISEN TESTVÉREK BUDAPESTEN.

Ajánlják mérleggyártmányaikat és pedig: egyensúly-, tízedes-, százados-élállat- és hidmérlegeiket a legmegbízhatóbb és legolcsóbb kivitelben. — Gyár: III. ker., Szépvölgy-utca 8. sz. Raktár: RI. GEISEN TESTVÉREK V. ker., Hold-utca 21. sz.

Strube-féle tavaszbuza

Ő Exc. báró Stummer Ágoston tavarnoki főintézőségénél eladó métermázsánként 30 koronáért,

és Hanna vetőárpa

első utánvetés, métermázsánként 22 koronáért zsák, nélkül. Nagytapolcsányi állomásra szállítva, a mig a készlet tart. 500 kg.-nál keveseb nem eladó.

1900. évi párisi világkiállításon „GRAND PRIX“.

KWIZDA-féle korneuburgi marha-táppor

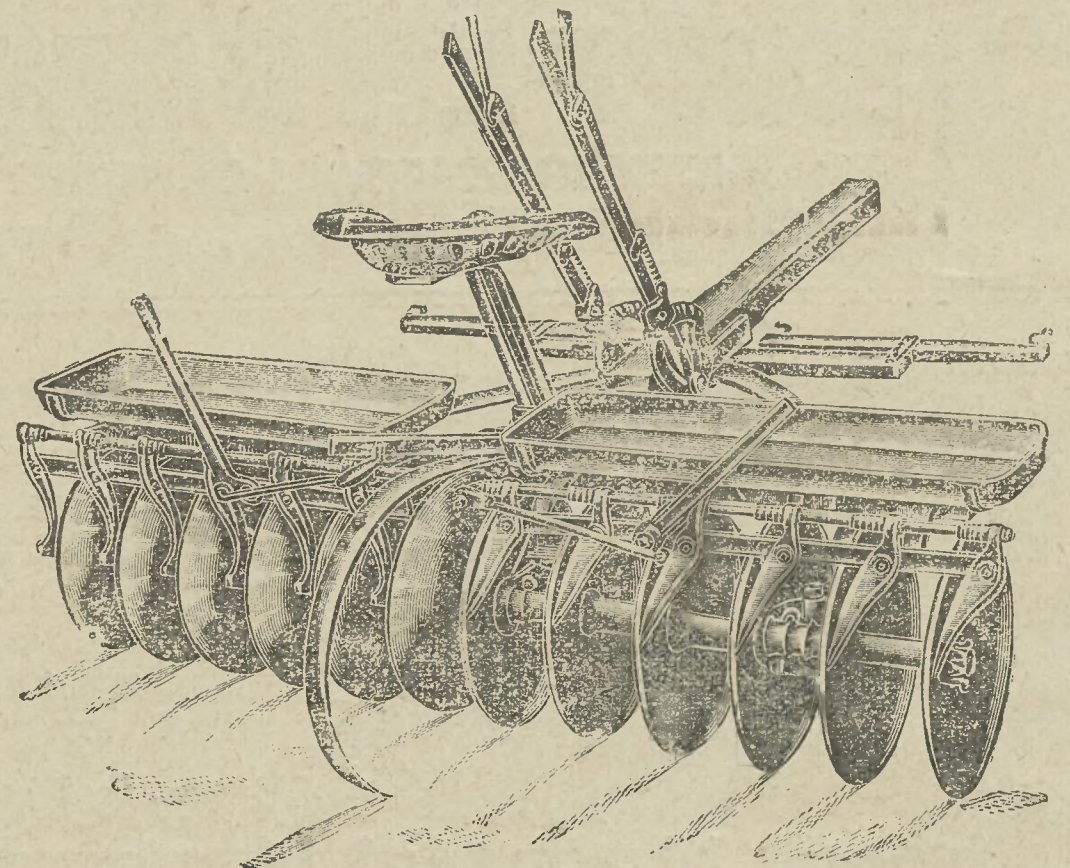
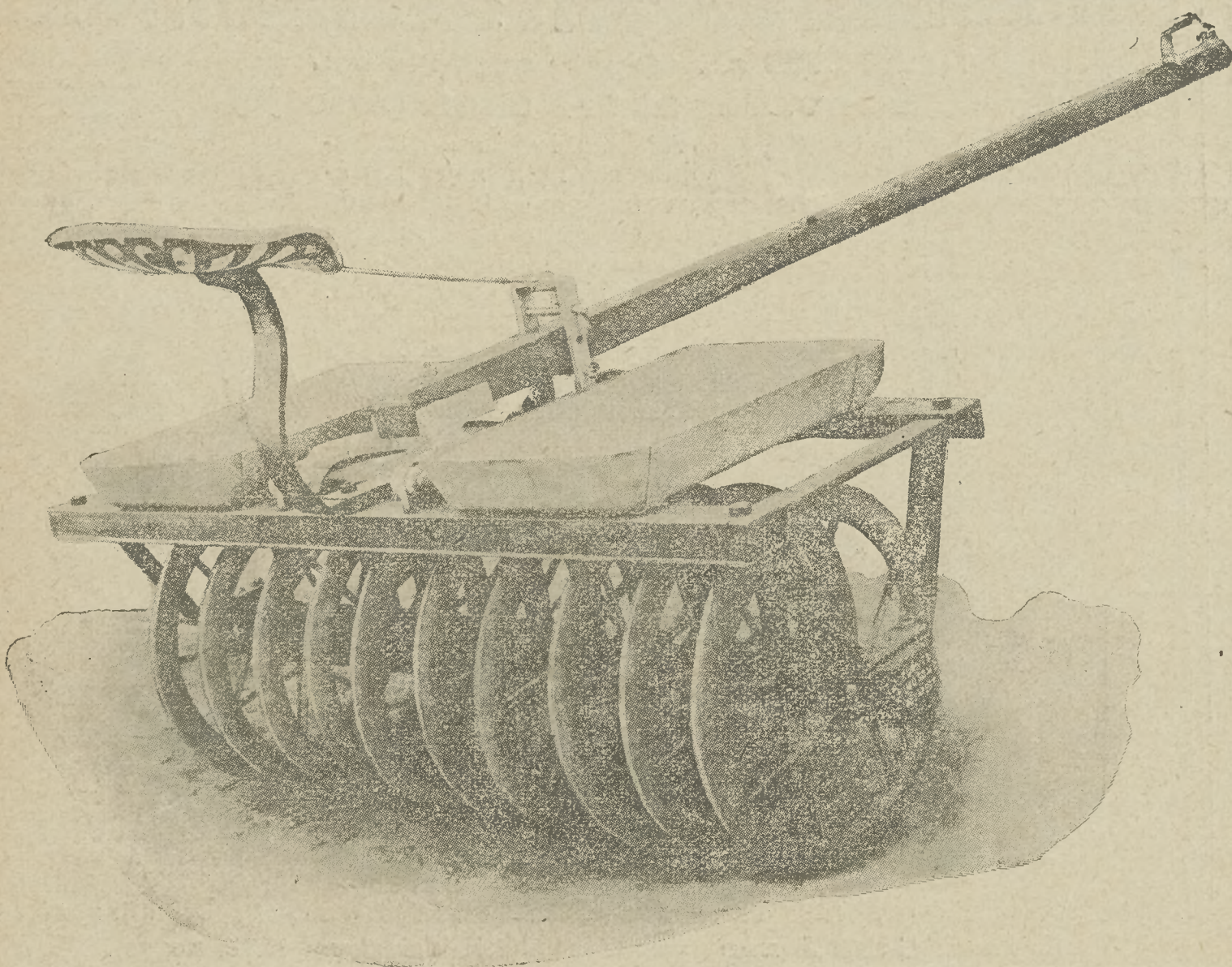
Étrendi szer lovak, szarvasmarhák és juhok részére,

50 év óta a legtöbb istállóban használatban étvágytalanság, rossz emésztésnél, a tej javítására s a tejelés fokozására.

Egy doboz ára K 1.40, fél doboz 70 fillér.

Kwizda-féle korneuburgi marhatáppor csakis ezen védjeggyel valódi.

Főraktár: Török József gyógyszerész, Budapest, VI., Király-utca 12. szám. VI., Andrassy-ut 26. szám.

A CAMPBELL-féle talajmiveléshez szükségelt talajtömörítőket és tárcsásboronákat szállítja

„KÜHNE“ MEZŐGAZDASÁGI GÉPGYÁR R.T. MOSONBAN

Főraktár: Budapest, VI., Váci-körút 57/a.

LEGNAGYOBB-SZÜLŐLTVÁNYISKOLA
AZ ÁLLAMI FELÜGYELET MELETT LÉTESÜLT

MILLENNIUM

TELEP
NAGYŐSZ
TORONTÁL M.

TERJEDELME 500 KAT. HOLD
KÉSZLET SOK MILLIÓ
ÁRJEGYZÉK INGYEN

MILLENNIUMTELEPEN-VETTEM

NEM A
MILLENNIUMTELEPEN-VETTEM

A LEGJOBB ÉS LEGOLCSÓBB ÉPÍTŐANYAG

HOMOK — ARANY

a homokból, cementtel vagy mészszel készült falazótégla, tetőcserép, fal és padlólapok, csövek stb. Dr. Gaspary rendszere szerint előállítva,

Dr. Gaspary kézi vagy erőhajtásra berendezett gépein vagy formáin a legkülönbözőbb árakban.

A 84. számú ismertetési brosjura ingyen.
Levelezés és nyomtatványok magyar nyelven.

Leipziger Cementindustrie Dr. Gaspary & Co.
Markranstädt, Leipzig mellett (Németország).

A növényeknek egyik legfontosabb tápanyaga a

KÁLI,

a melynek hiánya teljes termések elérését lehetetlenné teszi. Különösen sok kálira van szükségük a kapásnövényeknek, herféléknek és réteknek, ugy az árpának és szőlőnek, de a gabonafélék is rendszeresen meghálálják. Különösen szegények káliban a homok és tőzegtalajok, ezeknél feltétlenül szükséges a hiányzó káli pótlásáról gondoskodni, mivel azoknál csak foszforsav és nitrogénnel való trágyázás által lehetetlen a lehető legnagyobb termést elérni. A mi viszonyaink között leginkább a 40% kálisó bir jelentőséggel, miután abban a tiszta kálit, vagyis a kilo százalékát (a kisebb szállítási költség miatt) legolcsóbban vásárolhatjuk.

A kálitrágyák alkalmazásáról a **KÁLI-SYNDIKATUS** mezőgazdasági tájékoztató irodája, Budapest, VIII., Üllői-ut 36. sz. (József-körút sarok) díjtalanul és kötelezettség nélkül nyújt felvilágosítást és érdeklődőknek az erre vonatkozó szakmunkákat díjtalanul rendelkezésükre bocsátja.

Takarmányrépamag.

Sárga olajbogyó alakú, a földből kinövő, ásó nélkül kiszedhető, kapható 100 kilónként zsákostól 65 koronáért Diószeg vagy Cziffer állomásra, míg a készlet tart:

Gróf Zichy József uradalmában
Vedrődön, Pozsonymegye.
50 kilón alul nem szállítunk.

KOBLINGER
GYÜLA

PHOTOGRAPHIAI MŰVEK
BUDAPEST, VII., CSÉNGERI-UTCZA 22.

Készítjük a CLICHÉKET MŰVEK, FOLYÓIRATOK, ÁRJEGYZÉKEK ÉS HIRDETÉSEK RÉSZÉRE TERVEN

Alapítva 1892

TELEFON 14-61

MAJSTERMUNKÁK

ÁGYBAVIZELÉS.

Azonnali szabadulásért jótállás. Felvilágosítás díjtalan. Kor és nem megadandó. Fényes köszönőlevelek. — Orvosiilag ajánlva.

„SANITAS” INTÉZET
VELBURG P. 115. Bayern.

FIEDLER
JÁNOS

LENFONÓGYÁRA
KOMÁROM.

Vesz nyers lenkórót szál nyereshez, valamint kaszált és géppel csépeelt lenszalmattészés szerinti mennyiségben is az eredeti (pernai) orosz lenmagot.

Gyors, pontos, olcsó földmérés!

Stádel-Torkos földmérő-taliga.
Világnyitni szabadalom 18 alamban. Kapható Stádel gépgyárában, Győrött.

GAZDÁK
figyelmébe!

== 50% ==
olcsóbb,
mint bármely más világító anyag a

pyroleum
világítása.

A pyroleum szagtalan, nem füstöl, nem gyúlékony és már **több ezer uradalomban bevezettetett.**

Számos elismerő levél nálam betekinthető. Próbaküldemények 2 korona utánvét mellett. Kivánnatra prospectus ingyen és bérmentve

Degen Jakob
BUDAPEST,
IX. ker., Közraktár-utca 28.

Tenyésztojások

90% megtermékenyítésért felelőség vállalatik. Legmagasabban díjazott, nagy udvarok és kifutókban tisztán tenyésztett törzsekéből, u. m.: Fekete és fehér Minorka, Plymouth-R, hamburgi arany (u. n. óriási fázantnyúk) fehér és fogszínű olasz és Faverolles tojások drbjá 40 fill. Fehér és ezüst Wyandotte, óriási fekete rózsataraju Minorka (amerikai ujdonság), fehér Orpington és világos Brahma-tojások darabja 50 fillér. Óriási pekingi kacs-tojások drbjá 60 fillér. Amerikai óriási Bronz-pulyka-tojások drbjá 1.20 K. Ezüst gyöngygyöktojások drbként 40 f.

Geflügelhof Smržit (Mähren).

GŐZEKÉK,
gőz uti hengerek és uti mozdonyok

cséplőgépek hajtására, az osztrák bánya- és kohóművek társaság vasműveiből.

A készülékek választását illetőleg mezőgazdasági szaktanácscsal készséggel szolgálunk.

Szíves megkeresések **Zentral Direction der Oesterreichischen Berg- u. Hüttenwerks Gesellschaft, Teschen, Osztrák-Szilézia,** vagy: **az osztrák bánya- és kohászati társaság magyarországi képviselőjéhez, Mayer Pál főhercegi felügyelő, Budapest, VIII., József-utca 16-18. kéretnék.**

100 pár díszlőszerszám.

Mell- és kumet, ezüst- és aranydíszítések mindenféle munkaszerszámok, gazdasági pokróczok, lőtakarók, régi és új esőköpenyek, halinacsizmák, zöld munkászsubbonyok, mindenféle uniformisok, livrék, férfi-, női- és gyermek-nyergek, régi és új fegyverek, kardok és puskák, tűzálló kasszák minden nagyságban, kézi vaskazetták, másoló prések, gyepelőszámok, Candage-ok és mindenféle hasonló szerszámok olcsóbban mint bárhol kaphatók.

Wien, IX., Trödlerhalle 105. — Telefon 20.745. — A küldemény utánvéttel eszközöltetik. Nem alkalmas tárgy kicseréltetik.

Kocsigyártás.

Budapesti kovacs- és kocsigyártóipartestület védnöksége alatt álló

Kocsi Árucsernok Szövetkezet
BUDAPEST, VII. kerület, Rákóczi-ut 72. szám.
Magyarország legnagyobb kocsi-raktára.

„UNIKUM” magas tűzálló képességű takarékröstélyok!

Tartós!!
Nem salakosodik!
Nem görbül!!

Nagy szénmegtakarítás!!

Azonkívül jutányosan szállítunk bármely más rendszerű rostélyokat is. A Van-Baerle féle S. S. jegyű kazánköszöda nem titkos szer

BÁRDOS és BRACHFELD
műszaki nagykereskedés és hat. eng. villamossági vállalat
BUDAPEST, VI. KER., GYÁR-UTCZA 23. SZÁM

Eredeti Hanna Pedigree-árpa
kapható: **GRÜN WALD SÁNDOR**
gabona-exporteurnál,
Budapest, V., Árpád-utca 9.

Polgár Sándor
m. kir. szabad. nyert orvosi mű- és kötszész

BUDAPEST,
VII., Erzsébet-körút 50. sz.

Legelőnyösebben beszerezhető orvosi, sebészeti és betegápolási eszközök. Gummitárak, Suspensorium, Irrigator fecske, tör. stb. legújabb találmányu cs. és kir. szabadalmazott Polgár-féle sérvkötők, has- és köldök-kötők. — Valódi francia különlegességek (ovszerek). Részletes képes árjegyzék ingyen és bérmentve. (Fenti címre ügyelni tessék.)

Utánzás ellen védve 16302. sz. a.

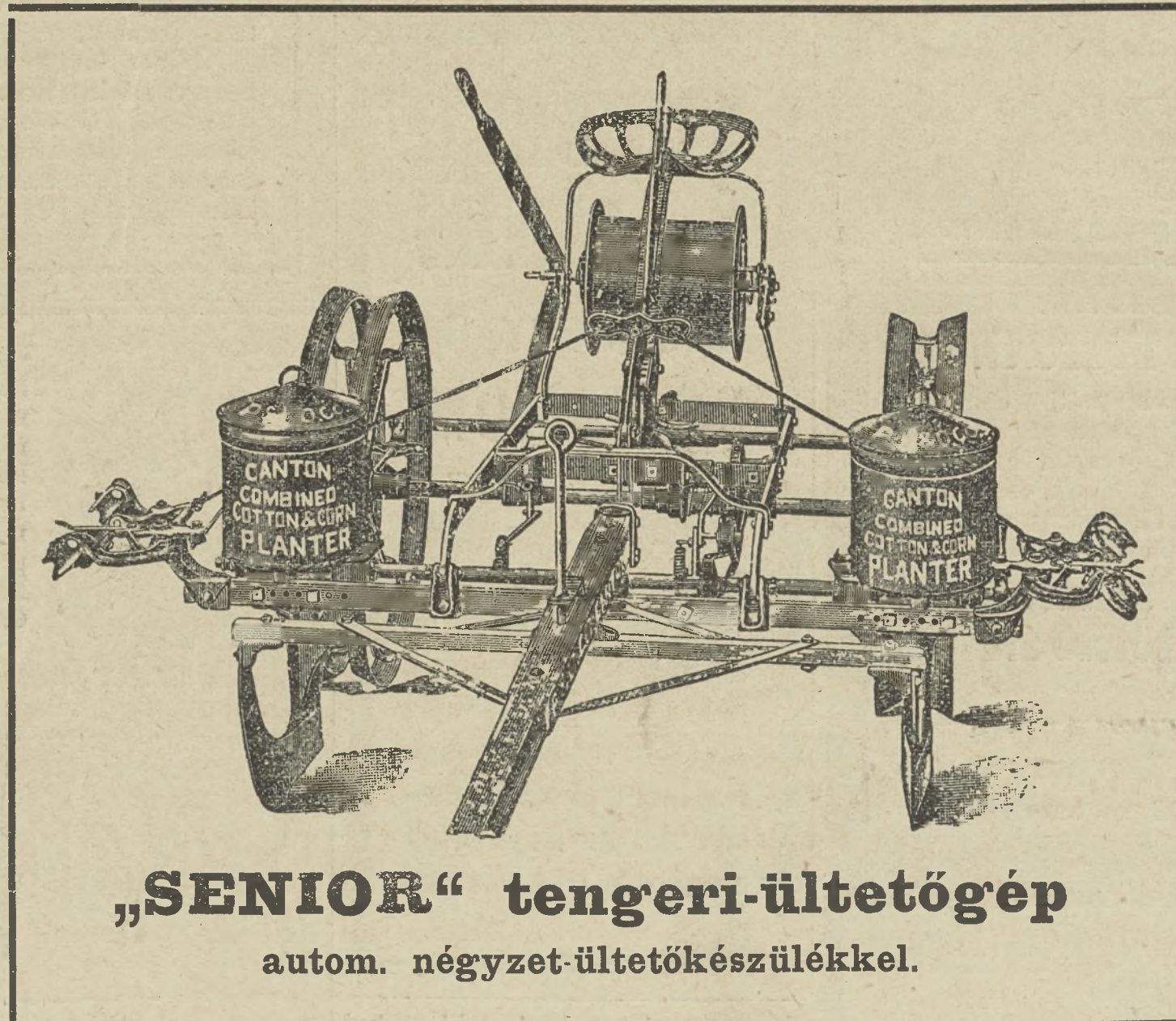
TENGERI ÜLTETÉSE NÉGYZETBEN.

„Senior“

■ automatikusan 25–28
■ –32 angol hüvelyk-
■ ben négyzetben ültet,
■ kívánság szerint 2–4
■ szemet fészkenként.

„Senior“

■ megkivánt mélységben
■ egyformán ültet, min-
■ den fészket betakar,
■ minden fészeksort két
■ oldalt meghengerel.

„SENIOR“ tengeri-ültetőgép
autom. négyzet-ültetőkészülékkel.

„Senior“

■ munkaképessége sor-
■ köz és táblahossz sze-
■ rint, napi 7–10 magyar
■ hold egy pár könnyű
■ lóval és egy kocsissal.

„Senior“

■ magyar gazdaságokban
■ 1907–08. évben körül-
■ belül **400 példány-**
■ **ban** kitűnő eredmén-
■ nyel dolgozott.

Referenciák:

Ament Antal, Elek
Andrássy Sándor gr.,
Szigetvár
Andrássy Sándor gr.,
Tiszadob
Bethlen István gr., Sám-
sond
Bezeredy Pál, Hidja-Tolna
Csekonits Endre gr.,
Zsombolya
Dréher A., Martonvásár
Dungyerszky Lázár,
Dunacséb
Eltz gróf urad., Vukovár
Frigyes Főhercegi urad.,
Főherceglak
Fürst és Weisz, Siklós
Gaál Rezső, Mozsor
Gergely Károly, Gyömrő
Hammerstein Richárd b.,
Pusztasári
Harkányi Frigyes báró,
Zsófiámajor
Hideghéty Imre, Vukovár
Huszár Károly, Lugos
Károlyi Imre gr., Mágocs
Kemény József b., Maros-
Németi
Kovácsy Miklós id., Tas-
nádszántó
Lederer Artur és Károly,
Csóka
Mahler Mihály, Pankota

Közlemények szaklapokból:

Ifj. Sporzon Pál akad. tanár „a SENIOR tengerivetőgép“ című közle-
ményében, megjelent „Köztelek“ 1900. évi márcz. 21. és 28-án azt mondja:
„Amerikában már évek óta, Magyarországon még csak két éve kezdik
használni **ezt a tényleg nálunk is kitűnően bevált tengerivető-**
gépet, melynek három szembeszökő előnye van:

1. Vetőmagot takarít meg. Kisebb területeken ez talán nem mondható
előnynek, de annál inkább ott, hol száz holdakra megy a tengeritermesztés.
2. Munkát takarít meg a vetésnél, mert kezeléséhez csak egy embe
kell. Ez már érezhető előny a mai munkásviszonyok mellett.

3. **Lehetővé teszi a tengeri keresztbe való művelését fogat-**
os erővel. Ez pedig a mai munkásviszonyok között jóformán fele természet-
tési költséget jelent.“

Gróf Teleki Arvéd:

„Legujabb hazai adatok a tengeri amerikai módon való művelésére“.

„Köztelek“ 1908. 18-ik évfolyam 22. sz.

Gróf Teleki Arvéd:

„Tengeritermelés felében vagy amerikai módon?“

„Erdélyi Gazda“ 1908. márcz. 22.

Gróf Teleki Arvéd:

„A tengeri termelése amerikai módon.“

„Gazdasági Lapok“ 1908. márcz. 29.

közleményében azt mondja:

„Megjegyzem, hogy a Hermann-féle rendszert igen előnyösen lehet ki-
bővíteni és olcsóbbá, eredményesebbé és **munkáshiány esetén is kivi-**
hetővé tenni azáltal, ha a „SENIOR“ fészkebeültető, a szárlevágó
és tengeri-törő, fosztó- és szártéptőgépeket használjuk és a tépett szárat
akkorra tesszük el vermekbe, mikor arra legnagyobb szükségünk lehet.

Báró Kemény József:

„Az amerikai csalamádéről.“

„Gazdasági Lapok“ 1909. jan. 10.

című közleményében azt mondja:

„Előnyt adok azonban a „SENIOR“-ral való ültetésnek,
mivel így a kézi munka teljesen mellőzhető, mi nagy szó a
mai világban.“

Referenciák:

Mátéffy Pál dr., Szentés
Nádossy Elek, Medinci-
Senkocac
Pannonhalmi főapátság,
Tömördpta
Podmaniczky Endre br.,
Kelebia
Piukovits József, Nagy-
fénypusztá
Rakovszky Antal, Kacsócz
Scharff Jenő, Szilasipta
Schmidt Jakab, Maros-
bogát
Schwarz Zsigmond,
Marsillye
Strasser Izid., Máriamajor
Strasser Henrik, Innám
Stubenberg József gróf,
Székelyhid
Szászbereki urad. Szász-
berek
Szarvas Imre, Borisszállás
Szemző Gyula ifj., Sztapár
Szentegáti urad. Szentegát
Szalánczy Jenő, Ladamos
Szőreghi gazdas., Szőregh
Teleki Arvéd gr., Drassó
Tibold Sándor, Valkány
Tschida Artur, Paks
Ungar Lajos Kossuthfalva
Urbán Péter, Törökbecse
Wittmann János, Elek

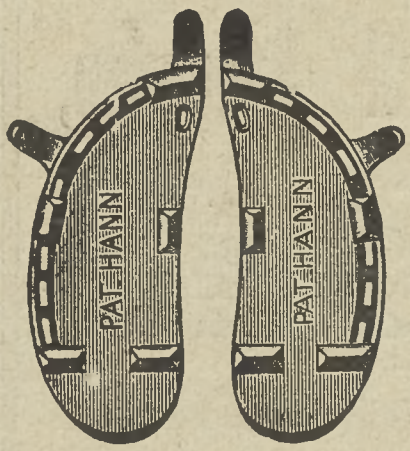
Mc CORMICK Harvesting Machine Comp. Chicago, U. S. A.

Magyarországi igazgatóság és főraktár:

BUDAPEST, V. ker., Alkotmány-utca 12. szám.

Ökörpatkók

alkalmasak, tartósak és olcsók.

,HANN' jeggyel ellátva.

Kérien és figyeljen pontosan ezen jegyre, mert patkóink minden tekintetben utolérhetlenek!

Rendes csülökpatkók ökrök részére. Szabadalmazott lópatkók, első díjakkal kitüntetett patkók, igás és háts lovak részére, szakférfiak által legmelegebben ajánlva. Patkó- és csülökszegek. Sróf- és rúdvasalások, vasalási eszközök és szerszámok.

M. HANN'S SÖHNE

RAINFELD a/d. Gölsen N.-Ö.

Lyukfuro v. srófkészülékes hordódugólemezek czég-nyomattal vagy anélkül, szállításra és beraktározásra szánt hordókhoz minden nagyságban és mennyiségben.

Minták és árjegyzékek ingyen!

MAGYARHON ELSŐ, LEGNAGYOBB ÉS LEGJOBB HIRNEVŰ ÓRAÜZLETE.

Alapított 1847.

Brausweller Janos
Szegeden. Cs. és kir. kizárólagosan szab. chronometer- és műórás, főtalálója a remontoir ingaóráknak stb. stb.

ÓRÁK, ÉKSZEREK 10-évi jótállással RÉSZZLETFIZETÉSRE

Képes árjegyzék bérmentve. Javítások pontosan eszközöltetnek.

Keresünk megbízható termelőket 25 Morgen (800 négyszögöl) takarmányrépamag, borsó és karóbab termelésére, és magas árakat fizetünk.

Ajánlatokat egyenesen kérjük intézni:

Mitteldeutsche Export und Importgesellschaft

korlátolt felelősséggel.

Frankfurt a. M. 3.

Vétel és kölcsön, új és egyszer használt kar / tellen kívüli

burgonya-
mag-
gabona-
faszén-
gyapju-

ZSÁK

kazal-
repeze-
behordási
rostaalj-
waggon-

PONYVA

NAGEL ADOLF

Budapest, Arany János-utca 10.

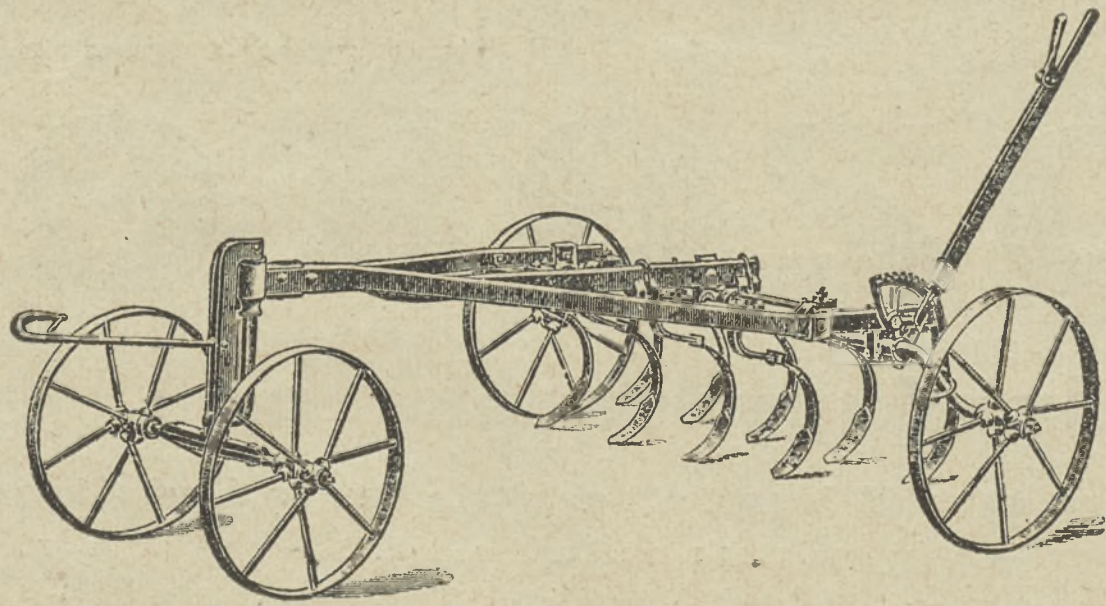
„HUNGARIA“ kettős kézi kévekötelek favéggel, aratógép zsinegek, szőlőkötöző fonál, kötéláru, zsák-zsineg, lópokrócz.

Zsák- és ponyvagyár. Kölcsönintézet. Vétel, eladás és cserélés.

Sürgönyczim: Nagela Budapest. Vidéki telefon 35—92.

A jó talajelőkészítés legcélszerűbb eszköze a :
rugós fogu cultivator,

mely a hó által megnyomott őszi szántás fellazítására, továbbá porhanyításra, gyomirtásra kiválóan alkalmas. — Vonószükségletük csekély, munkájuk igen szapora.

Leirással és árajánlattal készséggel szolgál:

Bächer Rudolf

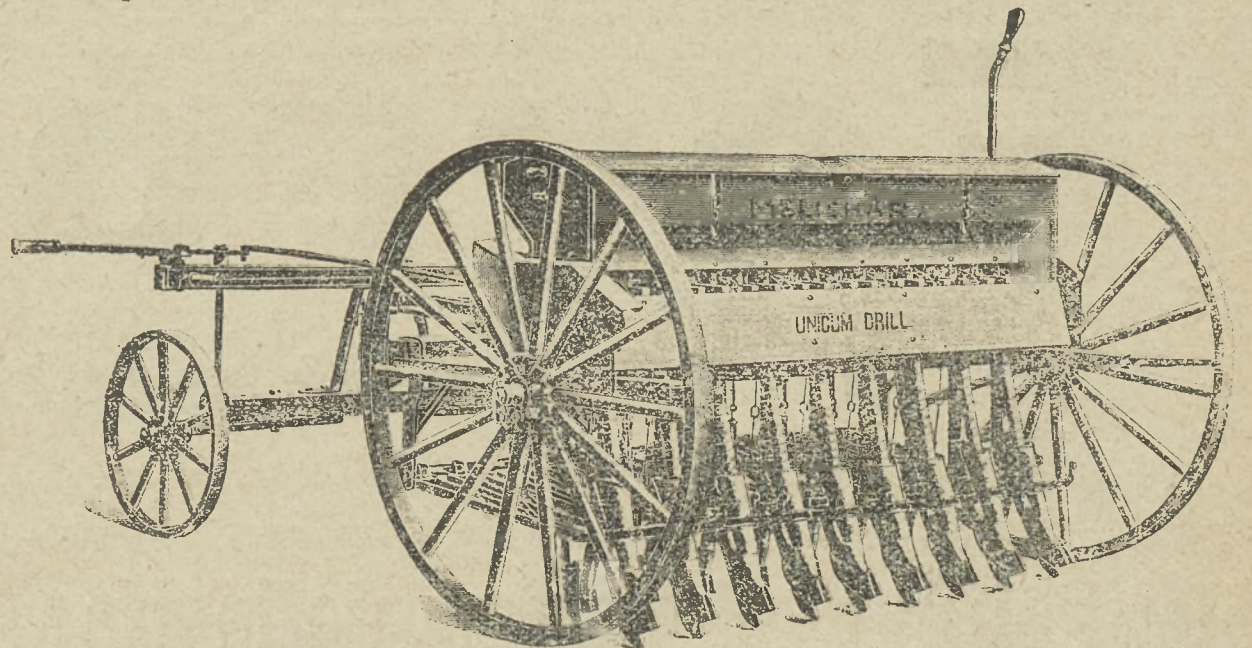
eke és talajmivelő eszközök gyáranak magyarországi főraktára:

Budapest, VI., Nagymező-u. 68.

Az eredeti Melichár-féle
„UNICUM DRILL“
a gazdák legkedveltebb vetőgépe.

Egyenletes magelosztás,
egyszerű kezelés,
kevés vonóerőszükséglet és
tartósság, jellemző tulajdonságai.

Óvakodjunk utánzatoktól!

Ábrás leirást és ajánlatot díjmentesen küld:

Melichár Ferencz

vetőgépgyáranak magyarországi főraktára:

Budapest, VI., Nagymező-u. 68.

Gőzekéket
gőz-utihengereket és gőz-utimozdonyokat
legtökéletesebb szerkezettel és legolcsóbb árak mellett szállítanak
JOHN FOWLER & Co.
BUDAPEST—KELENFÖLD, vasut-állomás-szal szemben.
Közlekedés vasuton és villamos vasuton.
TELEFON: 42—50.

Finom
Hanna vetőárpa
beszerezhető
Bükkmogyorósi gazdaságban
vasutállomás: Szilvásvár (Eger-putnoki vasut mentén).
Érdeklődők forduljanak a **Gazdasági Lapok** kiadói hivatalához 1178. szám alatt.

Birtokeladás és vétel.
Leidenfrost László és Bauer Antal birtokvételek és eladások közvetítésére Budapesten. VI, ker Dálnok-utca 26. földszint 2. szám alatt közösen irodát nyitottak. 1909. május 1-től VIII., Szentkirályi-utca 10. földszint 1. Megbízásokat készséggel vállalnak.

Manilla kévekötőfonal aratógépekhez
legelőnyösebben szerezhető be a
Szegedi kenderfonógyár részv.-társ.-nál Szegeden,
mely legújabb angol-amerikai gépein tisztán csak I-a manilla kenderből évente 2500 métermázsa ilyen fonalat készít. Teljes egyenletességért kg.-ként, kb. 350 méter hosszúság mellett, legnagyobb, kb. 50 kg. hordképességért, megfelelő gombolyi áráért **teljes felelősséget** vállal. Ezen a külföldinél jobb fonalat mindazonáltal **bármely külföldi ajánlatnál**
100 kg.-ként 10 koronával olcsóbban
szállítjuk a gazdaközönségnek és kérjük, hogy ezen teljes felelősség mellett kb. 10%-kal olcsóbban ajánlott **hazai** fonálnak a külföldivel szemben előnyt adjon.
Gőzeke-sodronykötélek, gazdasági kötélárúk, kenderzsákok stb. legjobb beszerzési forrása.

Sertés-eladások és vételek

legjobban és legpontosabban eszközöltetnek, sovány, úgy hizott állapotban **URL REZSŐ** sertésbizományosnál, Budapest, VIII., Népszínház-u. 22. (Polgári serfőzde

berpalota). — Telefon: 97—05 Interurbán. — Felvilágosítással készséggel szolgál.

Első utántermésű „Proskowetz“-féle „berlini“ árpakiállításán 2-ik díjat nyert
Hanna-Pedigree-árpa
kötelezettség nélkül, míg a készlet tart, 100 kg.-onként 20 koronáért helyett Egyedrábacsanak állomás kapható az **Egyedi uradalomban, Egyeden.** Posta: Egyed (Sopronmegye). Vasutállomás: Egyedrábacsanak. Mintát kívánatra bérmentve küld az uradalmi intézőség. Megrendelések a vételár előleges beküldése vagy utánvétel mellett eszközöltetnek.

VILÁGREKORD!

A világon a legelső szabadalmazott

Forrógőzeke

300 fokot meghaladó gőztulhevítéssel.

Évek óta bevált Schmidt Vilmos mérnök doktor szabad. füstös-tulhevítőjével. — **Gőzekékre egyedül jogosított gyártója Kemna J. gőzekegyára.** Egyetlen gőztulhevítő, melyről a gőzekegyártásban egyszerűségénél és szoliditásánál fogva — a gép súlyának emelkedése nélkül — egyáltalán szó lehet.

50%-kal nagyobb munkateljesítés, 30% szén- és 40% vizmegtakarítás mellett.

3400-nál több dr. Schmidt-féle szabadalmazott gőztulhevítő van üzemben vasúti mozdonyokon.

Kétgéprendszer, sodronykötéltvitel. — Ugy nedves, mint egészen száraz esztendőkhben egyedül biztos munkateljesítés.

Szakprofesszorok által szántóföldeken végzett kísérletek eredményéről értesítéssel, kimerítő felvilágosítással, prospektusokkal és költségvetéssel érdeklődőknek díjmentesen, készséggel szolgál:

KEMNA J. gőzekegyára magyarországi igazgatósága

Interurban telefon 91—21.

Budapest, IV., Kossuth Lajos-utca 8.

Sürgőnyczim: Kemna Budapest.